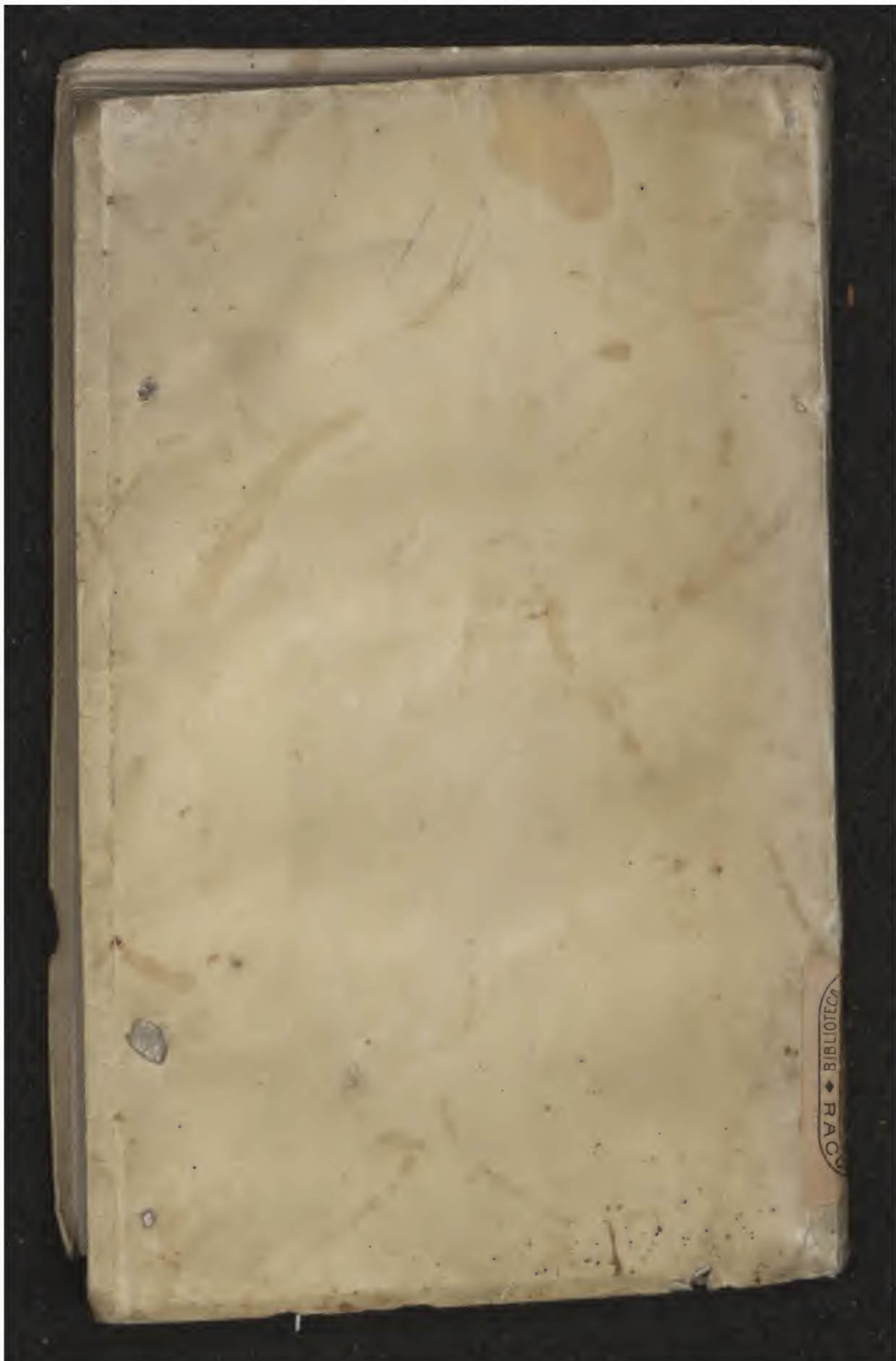


Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.3.5.30



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.3.5.30



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.3.5.30



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.3.5.30



Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.3.5.30



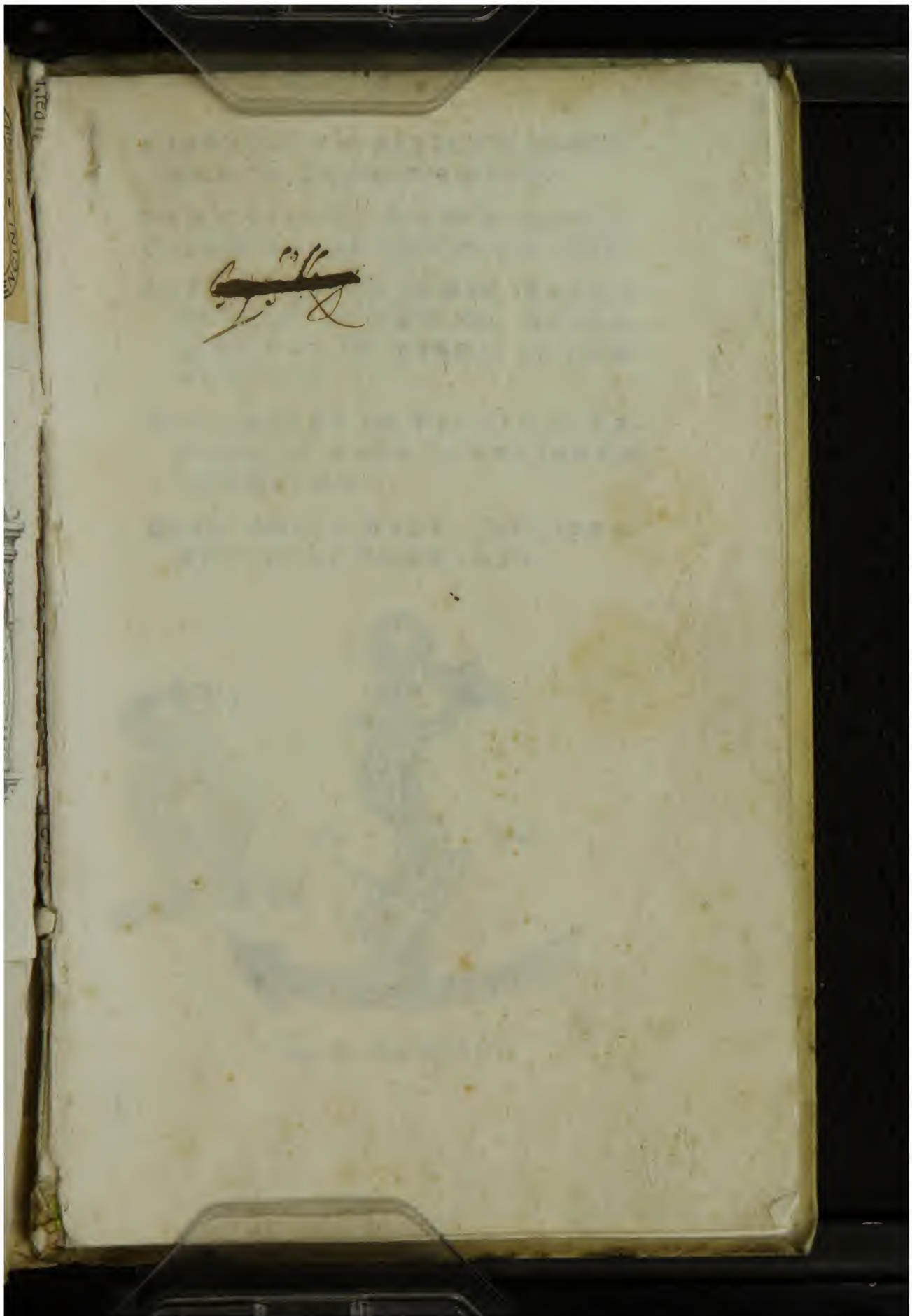
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.3.5.30

Al. 3/5

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE-FIRENZE
ALDINI
III
5
30
RACCOLTA NENGINI



Ex Libris Joannis Nennini
1874





DIVERSORVM VETERVM POËTA-
RVM IN PRIAPVM LVSVS.

P.V.M.CATALECTA: COPA. ROSAE.
CVLEX. DIRAE: MORETVM. CIRIS.

AETNA. ELEGIA IN MECOENATIS
OBITVM. ET ALIA NONNVLLA,
QVAE FALSO VIRGILII CRE-
DVNTVR.

ARGVMENTA IN VIRGILII LI-
BROS, ET ALIA DIVERSORVM
COMPLVRA.

QVAE OMNIA NVPER DILIGEN-
TIVS SVNT EMENDATA.



M. D. XXXIIII.

22

LECTORI.

Vt hæc in Priapum lusus, diuersorum esse poëtarum
 crediderimus: cum ipsa stili uarietate, quæ in his cer-
 nitur: tum nonnullis maxime epigrammatis, quæ id
 manifestissime uidentur ostendere: adducti sumus: ut
 ea sunt. s. quibus Priapus ipse male his imprecatur,
 qui nõ sibi uersus dedicarint: et id, quo malus olim
 fructuosa sterilitatem confert in mali poëtae carmi-
 na, quibus prægrauetur. Ac fieri quidem potest: ut
 & aliquid horum etiam Virgilius scripserit: cum
 præsertim eiusmodi sint eorum multa, ut nihil fieri
 elegantius, ac cultius possit. sed ut hoc non nege-
 mus: ita id constantissime affirmare uidemur posse:
 non unum hæc quæpiam scripsisse omnia. quin &
 quedam etiam non satis digna sunt, quæ bono cui-
 piam poëtae ascribantur. Aetnam quoq; (quãquam
 non inelegans carmen sit) non esse tamen Virgilij, ac
 multo minus elegiam in Mecænatis obitum, censui-
 mus. Iam cætera illa rudimenta, quæ nescio quo pa-
 cto in Virgilij nomen irrepserant: & tanto hoc poë-
 ta indigna, & nullo pacto eius nomine inscriben-
 da duximus: sed in medium reliquimus, ipsis eorũ
 authoribus, si quando inuenti fuerint: restituenda. Et
 hæc autem, & ea, quæ sub Virgilij nomine edimus:
 emendauimus nos quidẽ collatis pluribus more no-
 stro exëplaribus, nihil temere inuertentes. neq; id tñ
 inficiari uolumus, multa in his deesse, multa men-
 dose legi. Nos quæ potuimus præstitimus: ac tam mu-
 ta castigauimus, ut si quis tantũdẽ fecerit, pauca

modū defutura uideantur. emendatiora nacti exem-
plaria, emendatiora dabimus. aut alij fortasse à
nobis excitati, in id incumbent. qui utinā multi sint:
qui & hunc & alios ueterum libros diligenter &
integre castigantes, opem latinæ linguæ ferant. Nos,
quantum in nobis erit, id unū semper agemus: neq;
labori aut sumptibus unquam ullis parcemus: dum
quod ab Aldo cœptum atq; institutum erat, plene
aliquando à nobis perficiatur.

P. V. MARONIS CATALECTA.

PRIAPVS.

¶ Ere rosa, autumno pomis, astate frequentor
 spicis: una mihi est horrida pestis hyems.
 Nam frigus metuo: & uereor, ne ligneus ignem
 Hac Deus ignaris præbeat agricolis.

PRIAPVS.

E go hæc, ego arte fabricata rustica,
 E go arida o' uiator ecce Populus,
 Agellulum hunc, sinistra tute quem uides:
 Hæriq; uillulam, hortulumq; pauperis
 T ueor: malasq; furis arceo manus.
 Mihi corolla picta uere ponitur:
 Mihi rubens arista sole feruido:
 Mihi uirente dulcis uua pampino:
 Mihi glauca duro cocta oliua frigore.
 Meis æpella delicata pascuis
 In urbem adulta lacte portat ubera.
 Meisq; pinguis agnus ex ouilibus
 Grauem domum remittit ære dexteram.
 T eneraq; matre mugiente uacua
 D eum profundit ante templa sanguinem.
 Proin uiator hunc deum uereberis:
 Manumq; sursum habebis. hoc tibi expedit.
 Parata namq; crux est arte mentula.
 Velim pol inquis, at pol ecce uillicus
 Venit: ualenti cui renulsa brachio
 Fit ista mentula apta claua dexterae.

PRIAPVS. *

Hunc ego iuuenes locum, uillulamq; palustrem
Tectam uimine iunceo, caricisq; maniplis
Quercus arida rustica conformata securi
N utriui, magis, & magis ut beata quotannis.
Huius nam domini colunt me, deumq; saluant
P auperis tugurij pater, filiusq; *
A lter assidua colens diligentia, ut herba
Dumosa, asperaq; a meo sit remota sacello:
A lter parua ferens manu semper munera larga.
F lorido mihi ponitur picta uere corolla
P rimitia, & tenera uirens spica mollis arista.
L utea uiola mihi, lacteumq; papauer,
P allentesq; cucurbita, & suaue olentia mala,
V ua pampinea rubens educata sub umbra.
S anguinea etiam mihi (sed tacebitis) arma
B arbatus linit hirculus, cornipesq; capella.
P ro quaeris omnia honoribus, hoc necesse Priapo
P restare: & domini hortulum, uineamq; tueri.
Quare hinc o pueri malas abstinete rapinas:
V ianus propè diues est, negligens Priapus.
I nde sumite. semita hæc deinde uos feret ipsa.

AD TVCCAM.

D e qua Tuca tibi uenit, sed sæpe uidere
Non licet: oculitur limne clausa uiri.
D e qua sæpe tibi, non uenit adhuc mihi. nanq;
Si oculitur, longe est tangere, quod nequeas.
V enerit aut tibi, sed iam mihi nuntius iste *

Quid prodest illi dicite quæ redijt.

*

C orinthiorum amator iste uerborum.
I ste iste rhetor. nanq; quatenus totus
T hucidides tyrannus atticæ febris
T au gallicum spina ipsemet male illisit
I sta omnia, ista uerba misit fratri.

*

S ocer beate nec tibi, nec alteri,
G enerq; Noctuine putidum caput,
T uq; nunc puella talis, & tuo
S tuptore pressa rus abibit, & mihi
V t ille uersus usquequaq; pertinet.
G ener, socerq; perdidistis omnia.

*

S uperbe Noctuine putidum caput,
D atur tibi puella, quam petis, datur.
D atur superbe Noctuine, quam petis.
S ed o superbe Noctuine, non uides
D uas habere filias Atilium.
D uas, & hanc, & alteram tibi dari.
A deste nunc, adeste, ducat ut decet,
S uperbus ecce Noctuinus hirneam.

*

I acere me, quod alta non possim, putas,
Vt ante uectari freta:
N ec ferre durum frigus: aut æstum pati:
Neq; arma uictoris sequi.
V alent ualent mihi ira, & antiquus furor:
Et lingua, qua adsim tibi.

Et prostituta turpe contubernium
 Sororis. o' quid me incitas?
Quid impudice, & improbande Cæsari?
 Sed furta dicantur tua:
Et helluato sera patrimonio
 In fratre parsimonia:
Vel acta puero cum uiris conuiuia:
 Vdæq; per somnum nates:
Et inscio repente clamatum super,
 Thalassio Thalassio.
Quid palluisti foemina? an ioci dolent?
 An facta cognoscis tua?
Non me uocabis pulchra per Cotyttia
 Ad feriatos fascinos.
Nec deim mouere lumbos in crocotulam
 Prensis uidebo altaribus,
Flauum propè Tybrim & olentis nauticum
 Vocare: ubi adpulsa rates
Stant in uadis caeno retenta sordido,
 Macra'q; luctantes aqua.
Neq; in culinam, & uncta compitalia
 Dapesq; dulcis sordidas:
Quibus repletus ut saliuosis aquis
 Obesam ad uxerem redis:
Et aestuantes docte soluis pantices:
 Osusq; lambis sauijs.
Nunc læde: nunc laceffe: si quidquam uales:
 Et nomen adscribo tuum:
Cinade Luci. an te reliquerunt opes?
 Famæq; genuini crepant?

Videbo habentem præter ignavos nihil
 Fratres, & iratum Iouem,
 Siffumq; uentrem, & hirneosi patru
 Pedes inedia turgidos.

AD VENEREM.

Si mihi susceptum fuerit decurrere munus
 O' Paphon o' sedes quæ colis idalias:
 Troius Aeneas romana per oppida digno
 Iam tandem ut tecum carmine uectus eat:
 Non ego thure modo, aut picta tua templa tabella
 Ornabo: & puris ferta feram manibus.
 Corniger hos aries humilis, & maxima taurus
 Victimæ sacratos tinget honore focos.
 *Marmoreusq; tibi, aut digne coloribus ales
 In morem picta stabit amor pharetra.
 Adsis o' Cytherea: tuus te Cæsar olympo,
 Et surrentani littoris ora uocat.

*

Ite hinc inanes rhetorum ite manipuli,
 Inflata rore non achaico uerba,
 Et uos sile Albuti, Arquitiq; Varrôq;
 Scolasticorum natio madens pingui.
 Ite hinc inanis cymbalon inuentutis:
 Tuq; o' mearum cura Sexte curarum
 Vale Sabine: iam ualete formosi.
 Nos ad beatos uela mittimus portus,
 Magni petentes docta dicta scironis:
 Vitamq; ab omni uendicabimus cura.
 *Ite hinc camænae uos quoq; limite sæuæ

Dulces camœnæ (nam fatebimur uerum)
Dulces fuistis: & tamen meas chartas
Reuisitote: sed pudenter, & raro.

DE SABINO. *

Sabinus ille, quem uidetis hospites:
Ait fuisse mulio celerrimus:
Neq; ullius uolantis impetum cisi
Nequisse præterire: siue Mantuam
Opus foret uolare: siue Brixiam.
Neq; hoc negat Tryphonis æmuli domus
Negare nobilem, insulam' ue ceruli:
Vbi iste post Sabinus. ante quintio
Bidente dicit attondisse forcipe
Comata colla: nequa sordidum iugo
Premente, dura uulnus ederet iuba.
Cremona frigida, & lutosa Gallia
Tibi hæc fuisse, & esse cognitissima
Ait Sabinus: ultima ex origine,
Tua stetiisse dicit in uoragine:
Tua in palude deposuisse sarcinas.
Et inde tot per orbitosa millia
Iugum tulisse: læua, siue dextera
Srigere mulas, siue utrumq; cœperat.
Neq; ulla uota semitalibus Deis
Sibi esse facta. propter hoc nouissimum
Paterna lora, proximumq; pectinem.
Sed hæc prius fuere: nunc eburnea
Sedetq; sede: seq; dedicat tibi
Gemelle Castor, & Gemelle Castoris.

AD VARIUM.

Si licet hoc: sine fraude Vari dulcissime dicam:
 Dispercam, nisi me perdidit iste potus.
Sin autem præcepta uetant me dicere: sanè
 Non dicam. sed me perdidit iste puer.

AD VILLAM SCIRONIS.

Villula, quæ Scironis eras, & pauper agelle,
 Verum illi domino tu quoq; diuitiæ:
Me tibi, & hos unà mecum, quos semper amauis:
 Siquid de patria tristius audiero:
Commendo: in primisq; patrem. tu nunc eris illi,
 Mantua quod fuerat, quodq; Cremona prius.

*

Pauca mihi, nunc sed non incognita Phæbo,
 Pauca mihi doctæ dicite Pegasides.
Victor adest magni magnum decus ecce triumphi,
 Victor qua terræ, quâq; patent maria,
Horrida barbaricæ portans insignia pugnae,
 Magnus ut Aeneides, utq; superbus Eryx.
Nec minus idarco nostros expromere cantus
 Maximus, & sanctos dignus inire choros.
Hoc itaq; insuetis iactor magis optime curis:
 Quid de te possim scribere, quid'ue tibi.
Nanq; (fatebor enim) quæ maxima deterrendi
 Debit, hortandi maxima causa fuit.
Pauca tua in nostras uenerunt carmina chartas,
 Carmina cum lingua, tum sale acropio.

c 4

Carmina, quæ Pylum sacris accepta futuris,
 Carmina, quæ Pylum uincere digna senem:
Molliter hic uiridi patula sub tegmine quercus
 Mœris pastores & Melibœus erant,
Dulcia iactantes alterno carmina uersu,
 Qualia Trinacriæ doctus amat iuuenis.
Certatim ornabant omnes Heroida diuæ:
 Certatim diuæ munere quæque suo.
Felicem ante alias tanto scriptore puellam:
 Alter non famam dixerit ipse prior
Non illa: Hesperidum ni munere capta fuisset:
 Quæ uolucrum cursu uicerat Hippomanem:
Candida Cycneo non edita Tyndaris ouo:
 Non supero fulgens Cassiopea polo.
Non defensa diu uolucrum certamine equorum:
 Optabant graiæ quam sibi quæque manus:
Sape animam generi pro qua pater impius hausit:
 Sæpe rubro Eleis sanguine fluxit humus.
Regia non Semele, non Inachis acrisione,
 Immuti expectant fulmine, & imbre Iouem.
Cuius & ob raptum pulsus liquere penates
 Tarquini patrios filius, atq; pater.
Illo, quo primum dominatus Roma superbos
 Mutauit placidis tempore consulibus.
Multa neq; immeritis donauit præmia alumnis:
 Præmia Messalis maxima Publicolis.
Nam quid ego immensi memorem studia ista laboris?
 Horrida quid duræ tempora militiæ?
Castra foro solitos urbi præponere castra
 Tam procul hoc nato, tam procul hac patria?

I mmoderata pati nunc frigora, nuncq; calores?
 Stertere uel dura posse super silice?
S æpe truce[m] aduerso perlabi sydere pontum?
 Sæpe audendo mare uincere, sæpe hyemem?
S æpe etiam densos immittere corpus in hostens?
 Communem belli nec timuisse Deum?
N unc celerem Afros, perituraq; millia gentis:
 Aurea nunc rapidi flumina adire Tagi?
N unc aliam ex alia bellando quærere gentem?
 Vincere & oceani finibus ulterius?
N on nostrum est inquam tantas attingere laudes:
 Quin, ausim hoc etiam dicere: uix hominum est.
I psa hæc ipsa ferent rerum monumenta per orbem:
 Ipsa sibi egregium facta decus parient.
N os ea, quæ tecum finxerunt carmina diui
 Cynthius, & Musæ, Bacchus, & Aglaie.
S i laudes aspirem, humili sed adire camœna:
 Si patrio graios carmine adire sales
P ossumus: optatis plus iam procedimus ipsis.
 Hoc satis est pingui uel mihi cum populo.

*

A spice quem ualido subnixum gloria regno
 Altius & cæli sedibus extulerat.
T errarum hic bello magnum concusserat orbem:
 Hic reges Asia fregerat, & populos.
H ic graue seruitium tibi iam tibi Roma ferebat:
 Cætera nanq; uiri cuspide conciderant.
C um subito in medio rerum certamine præceps
 Corruit e' patria pulsus in exilium.
T ale Deæ numen: tali mortalia natu

Fallax momento temporis hora dedit.

*

*Quocunq; ire ferunt uariae nos tempora uitae:
Tangere quas terras: quosq; uidere homines:
Dissipeream, si te fuerit mihi carior alter:
Alter enim quis te dulcior esse potest?
Cui Venus ante alios, diui, diuūmq; sorores
Cuncta neq; indigno Musa dedere bona:
Cuncta, quibus gaudet Phæbus, chorus ipseq; Phæbi.
Doctior o quis te Musa fuisse potest?
O quis te in terris loquitur iucundior uno?
Clio nam certe candida non loquitur.
Quare illud satis est, si te permittis amari:
Non contra ut sit amor mutuus inde mihi.*

*

*Quis Deus Octaui te nobis abstulit? an quæ
Dicunt, ah nimio pocula dura mero?
Vobis si culpa est bilis: sua quenq; sequuntur
Fata: quod immeriti crimen habent cyathi?
Scripta quidem tua nos multum mirabimur: & te
Raptum, & romanam flebimus historiam.
Sed tu nullus eris. peruersi dicite manes,
Nunc superesse patri quæ fuit inuidia?*

P. VIRGILII MARONIS

C O P A.

Opa syrisca caput graia redimita mitella,
 Crispum sub crotalo docta mouere latus,
 Ebria famosa saltat lasciuia taberna,
 Ad cubitum raucos excutiens calamos.
 Quid inuat aestiuo defessum puluere abesse,
 Quàm potius bibulo decubuisse toro?
 Sunt cuppæ, calices, cyathi, rosa, tibia, chordæ,
 Et trichila umbri feris frigida arundinibus.
 En et moenalis quæ garrit dulcæ sub antro,
 Rustica pastoris fistula in ore sonat.
 Est et uappa cado nuper diffusa picato:
 Et strepitans rauco murmure riuus aquæ.
 Sunt etiam croceo uiolæ de flore corollæ:
 Sertæq; purpurea lutea mista rosa:
 Et quæ uirgineo libata Achelois ab amne
 Lilia uimneis attulit in calathis.
 Sunt et caseoli, quos sirpea fiscina siccant:
 Sunt autumnalis cerea pruna deæ,
 Casteneæq; nuce, et suauæ rubentia mala.
 Est hic munda ceres: est amor: est bromus.
 Sunt et mora cruenta, et lentis una racemis,
 Et pendens iunco cœruleus cucumis.
 Est tuguri custos armatus falce saligna,
 Sed non et uasto est inquine terribilis.
 Huc ad liba ueni: fessus iam sudat asellus:
 Parce illi: uestrum delictum est asinus.
 Nunc cantu crebro rumpunt arbusta cicadæ:

Nunc etiam in gelida sede lacerta latet.
Si sapis aestivo recubans nunc prolue nitro,
Seu uis crystallo ferre novos calices,
Hic age pampinea fessus requiesce sub umbra:
Et grauidum roseo necte caput strophio.
Formosus tenerae decerpes ora puellae.
Ah pereat cui sunt pristina supercilia.
Quid cineri ingrato seruas bene olentia ferta?
An'ne coronato uis lapide ista tegi?
Pone merum, & talos. pereat qui crastina curat.
Mors aurem uellens, uiuere ait, uenio.

P. VIRGILII MARONIS

ROSAE.

- Er erat: & blando mordentia frigora sensu
 Spirabat croceo mane relecta dies:
 Strictior eos praecesserat aura iugales,
 Aestiferum suadens anticipare diem.
 Irrabam riguis per quadra & compita in hortis,
 Maturum cupiens me uegetare die:
 Vidi concretas per gramina flexa pruinas
 Pendere: aut olerum stare cacuminibus:
 Caulibus & patulis teretes colludere guttas,
 Et caelestis aquae pondere tunc grauidas.
 Vidi pastano gaudere rosaria cultu
 Ex oriente nouo rosada lucifero.
 Rara pruinosis canebat gemma frutetis,
 Ad primi radios interitura die.
 Ambigeres, raperet ne rosis aurora ruborem:
 An daret: & flores tingeret orta dies.
 Ros unus: color unus: & unum mane duorum:
 Syderis, & floris est domina una Venus.
 Forsan & unus odor. sed celsior ille per auras
 Diffatur: spirat proximus iste magis.
 Communis Paphie dea syderis, & dea floris
 Praecipit unius muricis esse habitum.
 Mumentum intererat, quo se nascencia florum
 Germina comparibus diuiderent spatijs.
 Haec uiret angusto foliorum tecta galero:
 Hanc tenui folio purpura rubra notat.
 Haec aperit primi fastigia celsa obelisci,

Micronem absoluens purpurei capitis.
Vertice collectos illa exsinuabat amictus,
Iam meditans folijs se numerare suis.
Nec mora: ridentis calathi patefecit honorem,
Prodens inclusi semina densa croci.
Hæc, modo quæ toto rutilauerat igne comarum:
Pallida collapsis deseritur folijs.
Mirabar celerem fugitiua ætate rapinam:
Et, dum nascuntur, consensisse rosas.
Eæ & defluxit rutili coma punica floris:
Dum loquor: & tellus tecta rubore micat.
Tot species, tantosq; ortus, uariosq; nouatus
Vna dies aperit, conficit una dies.
Conquerimur Natura, breuis quod gratia florum est:
Ostentata oculis ilico dona raris.
Quam longa una dies, ætas tam longa rosarum:
Quas pubescentes iuncta senecta premit.
Quam modo nascentem rutilus conspexit eous:
Hanc rediens sero uespere uidit ænum.
Sed bene, quod paucas licet interitura diebus,
Succedens ænum prorogat ipsa suum.
Collige uirgo rosas: dum flos nouus, & noua pubes.
Et memor esto, ænum sic properare tuum.

L
O
N
Q
P
P
N
V
L
P
E
A
S
H
C
C
M
I

P. VIRGILII MARONIS

CVLEX. *

I usimus Octavi gracili modulante thalia:
 Atq; ut araneoli tenuem formauimus orsum:
 I usimus. hæc propter culicis sint carmina dicta:
 O mnus ut historię per ludum consonet ordo:
 N otitiæq; ducum uoces, licet inuidus adsit.
 Q uisquis erit culpæ iocos, musamq; paratus:
 P onderere uel culicis lenior, fama q; feretur.
 P osterius grauiore sono tibi musa loquetur
 N ostræ: dabunt cum securos mihi tempora fructus:
 V t tibi digna tuo poliantur carmina sensu.
 L atonæ, magniq; Iouis decus, aurea proles
 P hæbus erit nostri princeps & carminis author,
 E t recanente lira fautor: siue educat illum
 A lma chimæreo Xanthus persusa liquore,
 S eu nemus Asteriæ, seu qua parnasia rupes
 H inc atq; hinc paula præpandit cornua fronte:
 C astaliæq; sonans liquido pede labitur unda.
 Q uare pierij laticis decus ite sorores
 N aiades: & celebrate deum ludente chorea.
 E t tu sancta Pales, ad quam uentura recurrunt
 A grestum bona, secuta sit cura tenentum
 A erios nemorum cultus, syluasq; uirentis.
 T e cultrici uagus saltus feror inter & astra.
 E t tu, cui meritis oritur fiducia tantis:
 O ctavi uenerande meis allabere cœptis,
 S anctæ puer. tibi nanq; canit non pagina bellum:
 P hlegra giganteo sparsa est quo sanguine tellus.

N ec centauros Lapithas compellit in enses.
V rit erichthonias oriens non ignibus arces:
N on per fossus Athes, nec magno uincula ponto
L ecta meo quarent iam sera uolumine famam.
N on Hellepontus pedibus pulsatus equorum,
G racia cum timuit ueniens undiq; Persas.
M ollia sed tenui pede currere carmina uersu
V iribus apta suis Phæbo duce ludere gaudet
H æc tibi sancte puer mortalibus: ut tibi certet
G loria perpetuum lucens mansura per æuum:
E t te sede pia maneat locus: & tibi sospes
D ebita felices memoretur uita per annos
G rata bonus lucens. sed nos ad cæpta feramur.
I' gneus ætherias iam sol penetrarat in arces:
C andidaq; aurato quatiebat lumina curru:
C rinibus & roseis tenebras aurora fugarat.
P ropulit è stabulis ad pabula læta capellas
P astor: & excelsi montis iuga summa petiuit:
L urida qua patulos uelabant gramina colles.
I am syluis, dumisq; uagæ, iam uallibus abdunt
C orpora: iamq; omni celeres è parte uagantes
T ondebant tenero uiridantia gramina morsu.
S crupea desertas hærebant ad caua rupes:
P endula proiectis carpuntur & arbuta ramis:
D ensaq; uirgultis auide labrusca petuntur.
H æc suspensa rapit carpente cacumina morsu,
H æc salicis lentæ, uel quæ noua nascitur alnus:
H æc teneras fruticum sentes rimatur: at illa
I mmunet in riuu præstantis imaginis undam.
O' bona pastoris, si quis non pauperis usum
Mente prius

Mente prius docta fastidiat: & probet. illis
Omnia luxuriæ pretijs incognita curis:
Quæ lacerant auidas inimico pectore mentes:
Si non Assyrio fuerint bis lauta colore
Attalicis opibus data uellera: si nitor auri
Sublaqueare domus animum non angit auarum,
Picturæq; decus: lapidum nec fulgor in ulla
Cognitus utilitate manet: nec pocula gratum
Alconis referent, Bætiq; toreuma: nec Indi
Conchea bæta maris pretio est. at pectore puro
Sæpe super tenero prosternit gramine corpus:
Florida cum tellus gemmantibus picta per herbas
Vere notat dulci distincta coloribus arua.
Atq; illum calamo latum retinente palustri,
Otiaq; inuidia degentem, ac fraude remota,
Pollentemq; sibi, uiridi cum palmitè lucens
Tmolia pampineo subter coma uelat amictu.
Illi sunt gratæ rorantes lacte capellæ,
Et nemus, & fecunda Pales, & uallibus imis
Semper opaca nouis manantia fontibus antra.
Quis magis optato queat esse beator æuo?
Quàm qui mente procul pura, sensuq; probando
Non auidas agnouit opes: nec trista bella,
Nec funesta timet ualidæ certamina classis.
Non spolijs dum sancta deum fulgentibus ornet
Templa, nec euectus finem transcendit habendi,
Aduersum sæuis ultro caput hostibus offert.
Illi falce deus colitur, non arte politus:
Ille colit lutos: illi Pancaia thura,
Floribus agrestes herba uariantibus adsunt:

Illi dulcis adest requies, & pura uoluptas,
Libera simplicibus curis. huic imminet: omnes
Dirigit huc sensus: hæc cura est subdita cordi:
Qualibet ut requie uictus contentus abundet:
Iucundoq; locet languentia corpora somno.
O' pecudes, o' Panes, & o' gratissima tempe
Fontis Hamadryadum, quarum non diuite cultu
Amulus Aseræo pastor sibi quisq; poetæ,
Securam placido traducit pectore uitam.
Talibus in studijs baculo dum nixus apricas
Pastor agit curas: & dum non arte canora
Compacta solidum modulatur arundine carmen:
Tendit in euectus radios Hyperionis ardor:
Lucidaq; ætherio ponit discrimina mundo:
Qua iacet oceanum flammæ in utrunq; rapaces.
Et iam compellente uagæ pastore capellæ
Ima susurrantis repetebant ad uada lymphæ:
Quæ subter uiridem residebant coerulea muscum.
Iam medias operum partes euectus erat sol:
Cum densas pastor pecudes cogebat in umbras:
Vt procul aspexit luco residere uirenti
Delia diua tuo, quò quondam uicta furore
Venit Nyctelium fugiens cadmeis Agæue,
Infandas scelerata manus, & cæde cruenta:
Quæ gelidis bacchata iugis, requieuit in antro,
Posterius pœnam nati de morte datura.
Hic etiam uiridi ludentes Panes in herba,
Et Satyri, Dryadesq; choros egere puellæ,
Naiadum cætus. tantum non Horpheus Hebrum
Restantem tenuit ripis, syluasq; canendo:

Quantum te pernix remoratæ diua choreæ,
 Multa tibi læto fundentes gaudia uultu.
 Ipsa loci natura domum resonante susurro
 Quæ dabat: & dulci fessas refouebat in antro.
 Nam primum prona surgebant ualle patentes
 Aëriæ Platani: inter quas erat impia Lotus,
 Impia, quæ socios Ithaci mœrentis abegit:
 Hospita dum nimia tenuit dulcedine captos.
 At quibus insigni curru proiectus equorum
 Ambustus Phaethon luctu mutauerat artus:
 Heliades teneris amplexæ brachia truncis,
 Candida fundebant tentis uelamina ramis.
 Posterius cui Demophoon æterna reliquit
 Perfidiæ lamentandi mala: perfide multis,
 Perfide Demophoon, & nunc defende puellam.
 Quam comitabantur fatalia carmina quercus,
 Quercus ante datæ, cereris quàm semina, uitæ.
 Illas Triptolemi mutauit sulcus aristas.
 Hic magnum Argosæ nauis decus edita pinus
 Proceras decorat syluas hirsuta per artus:
 Appetit aërijs coniungere montibus astra.
 Licis & nigrae species, & lata cupressus,
 Umbrosæq; manent figus, hederæq; ligantes
 Brachia, fraternos plangit ne populus ictus:
 Ipsæq; excedunt ad summa cacumina lentæ:
 Pinguntq; aureolos uiridi pallore corymbos.
 Quæis aderat ueteris myrtus non nescia fatis.
 At uolucres patulis residentes dulcia ramis
 Carmina per uarios edunt resonantia cantus.
 His suberat gelidis manans è fontibus unda,

Quæ leuibus placidum riuus sonat orta liquorem.
Et quanquam geminas auium uox obstrepat aures:
Hanc querulæ referunt uoces. queris nantia limo
Corpora lymphæ fouet. sonitus alit aëris Echo.
Argutis & cuncta fremunt ardore cicadis.
At circa passim fessæ cubuere capellæ,
Exælsisq; super dumis: quæ leniter afflans
Auræ susurrantis possit confundere uenti.
Pastor ut ad fontem densa requieuit in umbra:
Mitem concepit proiectus membra soporem,
Anxius insidijs nullis: sed lentus in herbis
Securo pressos somno mandauerat artus.
Stratus humi dulcem capiebat corde quietem:
Ni fors incertos iussisset ducere casus.
Nam solitum uoluens ad tempus tractibus hydræ
Immanis uario maculatus corpore serpens,
Mersus ut in limo magno sub syderis æstu,
Obuia uibranti carpens grauis aëra lingua,
Squamosos late torquebat montibus orbes.
Pallebant auræ liuentis ad omnia uisus.
Iam magis atq; magis corpus reuolubile uoluens
Attollit nitidis pectus fulgoribus: & fert
Sublimi ceruice caput: cui crista superne
Edita purpureo lucens maculatur amictu:
Aspectuq; micant flammantia lumina toruo.
Metabat sese circum loca: cum uidet ingens
Aduersum recubare ducem gregis. acrior instat
Lumina diffundens intentus, & obuia toruo
Sæpius arripiens infringere, quod sua quisquam
Ad uada uenisset. naturæ comparat arma:

A rdet mente: furit stridoribus: intonat ore:
F lexibus euersis torquetur corporis orbis:
M anant sanguineæ per tractus undiq; guttæ:
S piritibus rumpit fauces. Cui cuncta paranti
P aruulus hunc prior humoris conterret alumnus:
E t mortem uitare monet. per acumina nanq;
Q ua diducta genas pandebant lumina gemmis,
A c leuioris erat naturæ: pupula telo
I cta leui. tum prosiluit furibundus: & illum
O btritum morti misit. cui dissitus omnis
S piritus excessit sensim. tum torua tenentem
L umina respexit serpentem communus: inde
I mpiger, exanimus, uix compos mente refugit:
E t ualidum dextra truncum detraxit ab orno.
Q ui casus sociarit opem, numen' ue deorum,
P rodere sit dubium: uoluit sed uincere tales
H orrida squamosi uoluentia membra draconis.
A tq; reluctantis crebris, fœdèq; petentis
I cibus ossa ferit, cingunt qua tempora eristam.
E t quòd erat tardus somni langore remoto,
N escius aspiciens timor obcæcauerat artus:
H oc minus implicuit dira formidine mentem:
Q uem postquam uidit cæsum languescere: sedit.
I am quatit, & biuges oriens erebo cit equos nox:
E t piger aurato procedit vesper ab Oeta:
C um grege compulso pastor duplicantibus umbris
V adit: & in fessos requiem dare comparat artus.
C uius ut intrauit leuior per corpora somnis:
L anguidaq; infuso requierunt membra sopore:
E ffigies ad eum Culicis deuenit: & illi

Tristis ab euentu cecinit conuitia mortis.
Inquit, quæ meritis ad quæ delatus, acerbis
Cogor adire uices? tua dum mihi carior ipsa
Vita fuit uita: rapior per inania uentis:
Tu lentus refoues iucunda membra quiete
Ereptus tetrus è cladibus. at mea manes
Viscera lethæas cogunt transnare per undas.
Præda Charontis agor: uideo, ut flagrantia tedis
Lumina collucent infestis omnia templis.
Obuia Tisiphone serpentibus undiq; compta,
Et flammis, & sæua quatit mihi uerbera, pœna
Cerberus, & diris flagrant latratibus ora:
Anguibus hinc, atq; hinc horrent cui colla reflexis:
Sanguinei q; micant ardorem luminis orbes.
Heu quid ab officio digressa est gratia? cum te
Restitui superis leti iam limine ab ipso?
Præmia sunt pietatis ubi? pietatis honores
In uanas abiire uices: & rure recessit
Iustitiæ prior illa fides. Instantia uidi
Alterius, sine respectu mea fata relinquens.
Ad parileis agor euentus: sit pœna merenti:
Pœna sit exitium, modo sit dum grata uoluntas:
Existat par officium. feror auia carpens,
Auia cimerios inter distantia lucos.
Quem circa tristes densentur in omnia pœnæ.
Nam uinctus sedet immanis serpentibus Othos,
Deuinctum mæstus procul aspiciens Ephialten:
Conati quondam cum sint incendere mundum.
Et Tityos Latona tuæ memor anxius iræ.
Implacabilis ira nimis iacet alitis esca.

Terreor à tantis insistere terreor umbris
Ad stygias reuocatus aquas. uix ultimus amni
Restat, Nectareas diuùm qui prodidit escas
Gutturis arenti reuolutus in omnia sensu.
Quid saxum procul aduerso qui monte reuoluit?
Contempsisse dolor quem numina uincit acerbus,
Otia quærentem frustra sub lite. puellæ
Ite quibus tedas accendit tristis Erynnis:
Sicut hymen præfata dedit connubia mortis,
Atq; alias alio densas super agmine turmas:
Impietate fera uecordem Colchida matrem
Anxia sollicitis meditantem uulnera natis:
Iam Pandionias miserandas prole puellas:
Quarum uox querula est, superat qd̄ Eistonijs rex:
Orbus Epops mæret, uolucres euectus in auras.
At discordantes Cadmeo sanguine fratres
Iam truculenta ferunt, infestaq; lumina corpus
Alter in alterius: iamq; aduersatus uterq;
Impia germani manat quod sanguine dextra.
Eheu mutandus nunquam labor: auferor ultra
In diuersa magis. distantia numina cerno.
Elysiam tranandus agor delatus ad undam.
Obuiæ Persephone comites Heroidas urget
Ad uersas perferre faces. Alcestis ab omni
Inuiolata uacat cura, quod seua mariti
 *In calcedonijs Admeti cura mærata est.
Ecce Ithaci coniux semper decus Icarioris
Fœmuneum concepta decus manet: & procul illam
Turba ferox inuennum telis confixa procorum.
Quin misera Eurydice tanto mærore recessit:

Pænaq; respectus & nunc manet Orpheus in te.
Audax ille quidem, qui mitem Cerberon unquam
Credidit, aut ulli Ditis placabile numen:
Nec timuit Phlegethonta furens ardentibus undis:
Nec mœsta obtentum Ditis ferrugine regnum,
Defossasq; domos, ac tartara nocte cruenta
Obsita, nec faciles Ditis sine iudice sedes,
Iudice, qui uitæ post mortem uindicat acta.
Sed fortuna ualens audacem fecerat. ante
Iam rapidi steterant amnes: & turba ferarum
Blanda uoce sequax regionem infederat Orphei.
Iamq; imam uiridi radicem mouerat alte
Quercus humo: steterant amnes: syluæq; sonoræ
Sponsæ sua cantus rapiebant cortice amara.
Labentibus bijuges etiam per sydera Luna
Prestitit: equos & tu currentis menstrua uirgo
Auditura lyram tenuisti, nocte relicta.
Hæc eadem potuit Ditis te uincere coniux:
Eurydicenq; ultro ducendam reddere, non fas,
Non erat in uitam diræ exorabile mortis.
Illa quidem nimium manens experta seueros
Præceptum signabat iter: nec rettulit intus
Lumina: nec diuæ corrupit munera lingua.
Sed tu crudelis, crudelis tu magis Orpheu,
Oscula cara petens rupisti iussa deorum.
Dignus amor uenia: gratum si tartara nossent
Peccatum meminisse graue. Et uos sede Piorum,
Vos manet Heroum contra manus. hic & uterq;
Aeacides, Peleus nanq; & Telamonia uirtus
Per securâ patris lætantur munera: quorum

Connubijs Venus, & uirtus iniunxit honorem.
Hunc rapuit feritas: illum Nereis amauit.
Assidet, ac immenis sociat te gloria sortis.
Alter in excelsum referens à nauibus ignes
Argolicas phrygios torua feritate repulso.
O quis non referat talis diuortia belli:
Quæ Troiæ uidere uiri, uidereq; Graij:
Teucria cum magno manaret sanguine tellus:
Et simois, Xanthi'q; liquor: sigeaq; præter
Littora, cum Treas sæui uos Hectoris ira
Videre in classes ininuca mente pelasgis
Vulnera, tela, neces, ignes inferre paratos.
Ipsa uagis, nanq; Ida potens feritatis & ipsa:
Ida faces altrix cupidis præbebat alumnis:
Omnis ut in cineres Rhætei littoris ora
Classibus ambustus flamma lachrymante daretur.
Hinc erat oppositus contra Telamonius heros:
Obiecto'q; dabat clypeo certamina. & illinc
Hector erat summum Troiæ decus: acer uterq;
Fulminibus ueluti fragor intonat ætheris in se
Tegminibus, telis'q; super, sigeaq; præter
Eriperet reditus. alter uulcania ferro
Vulnera protectus depellere nauibus instat.
Hoc erat Aeaides multum lætatus honore.
Dardaniæ'q; alter fuso quòd sanguine campis,
Hectoreo uictor lustrarit corpore Troiam.
Rursus acerba fremunt Paris hūc quòd lætat: et huius
Alma dolis Ithaci uirtus quòd concidit icla.
Hinc gerit euersos proles Laertia currus:
Et iam Strymonij Rhesi, uictor'q; Dolonis,

P alladio letatur ouans: rursusq; tremiscit,
I am Cicones: iamq; horret atrox læstrigone *
I llum scylla rapax canibus succincta molossis,
A etneusq; Cyclops, illum metuenda Charybdis,
P allentesq; lacus, & squallida tartara terrent.
H ic & Tantalei generis decus amplius Atrides
A ssidet Arguūm lumen: quo flamma regente
D oris Erichthonias prostrauit funditus arces.
R eddidit heu grauius pœnas tibi Troia furenti:
H ellepontiacis obiturus reddidit undis.
I lla uices hominum testata est copia quondam:
N e quisquam propriæ fortunæ munere diues,
I ret in euectus cœlum super. omne propinquo
F rangitur inuidiæ telo decus. ibat in altum
V ix Argos repetens patriam, ditataq; præda
A raris Erichthoniæ: comes huic erat aura secunda
P er placidum cursu pelagus: Nereis ad undas
S igna dabat: pars inflexis superacta carinis.
C um seu cœlesti fato, seu syderis ortu
V ndiq; mutatur cœli nitor. omnia uentis
O mnia turbinibus sunt anxia. Iam maris unda
S yderibus certat consurgere: iamq; superne
C orripere & soles, & sydera cuncta minantur.
A c ruere in terras cœli fragor. hic modo letum,
C opia nunc miseris circumdatur anxia fati:
I mmoiturq; super fluctus, & saxa Capharei:
E uboicis aut per cautes, Oeteaq; late
L ittora: cum Phrygiæ passim uaga præda perempta,
F luctuat omnis in æquoreo iam naufraga fluctu.
H ic alij sidunt pariles uirtutis honore

H eroes: medijsq; siti sunt sedibus omnes,
 O mnes Roma decus magni quos suscipit orbis.
 H ic Fabij, Decijq; hic est & Horatia uirtus:
 H ic & fama uetus nunquam moritura per æuum
 C urtius, e medijs quem quondam sedibus urbis
 D euotum bellis consumpsit gurgis in unda:
 M utius & prudens ardorem corpore passus:
 L egitime cessit cui fracta potentia regis.
 H ic Curius claræ socius uirtutis, & ille
 F laminius: deuota dedit qui corpora flammæ.
 I ure igitur talis sedes pietatis honorat.
 I llic Scipiadasq; duces, deuota triumphis
 M ænia quos rapidos libycæ Carthaginis horrent.
 I lli laude sua uigeant: ego Ditis opacos
 C ogor adire lacus uiduos à lumine Phœbi:
 E t uastum Phlegethonta pati: quo maxima Minos
 C onscelerata pia discernit uincula sede.
 E rgo quam causam mortis, quam dicere uitæ
 V erberibus sæuæ cogunt ab iudice poenæ.
 C um mihi tu sis causâ mali: nec conscius adsis:
 S ed tolerabilius curis hæc immemor audis:
 E t tamen in uanis dimittis somnia uentis.
 D igredior, nunquam rediturus. tu cole fontes,
 E t uirides nemorum syluas, & pasua lætus:
 E t mea diffusas rapiuntur dicta per auras.
 D ixit: & extrema tristis cum uocæ recessit.
 H unc ubi sollicitum dimisit inertia uitæ:
 I nterius grauiter mentem æger: nec tulit ultra
 S ensibus infusum Culicis de morte dolorem:
 Q uantumcunq; sibi uires tribuere seniles:

Quers tamen infestum pugnant deicerat hostem:
Riuum propter aquæ uiridi sub fronde latentem,
Conformare locum capit impiger. hunc & in orbem
Destinat: ac ferri capulum repetuit in usum,
Gramineam uiridi fodiens de cespite terram.
Iam memor inceptum peragens sibi cura laborem
Congestum cumulauit opus: atq; aggere multo,
Telluris tumulus formatum creuit in orbem.
Quem arcum lapidem leui de marmore formans
Conserit assidue curæ memor. hic & Acanthos,
Et Rosa purpureo crescit rubicunda colore:
Et Violæ omne genus hic est, & spartica Myrtus,
Atq; hyacinthus, & hic ciliaci Crocus editus antro.
Laurus item Phœbi surgens decus. hic Rhododaphne,
Liliaq; & Roris non auia cura Marini,
Herbaq; Thuris opes priscis imitata Sabina.
Chrysanthusq; ederaq; nitor pallente corymbo,
Et botus Libyæ regis memor. hic amaranthus,
Bumastusq; uirens, & semper florida pinus.
Non illinc Narcissus abest, cui gloria formæ
Igne cupidineo proprios exarsit in artus:
Et quoscunq; nouant uernantia tempora flores.
His tumulus super inseritur. tum fronte locatur
Eulogium, tacita quod firmat littera uoce.
Parue Culex custos pecudum, tibi tale merenti
Funeris officium uitæ pro munere reddit.

P. V. MARONIS DIRÆ
AD BATTARVM.

31

Attare cycneas repetamus carmi-
ne uoces:

6 Diuisas iterum sedes, & rura ca-
namus:

Rura, quibus diras indiximus im-
pia uota.

A nte lupos rapiunt hœdi, uituli ante leones:
D elphini fugient pisces, aquilæ ante columbas:
E t conuersa retro rerum discordia gliſcet:
M ulta prius fient: quàm non mea libera auena
M ontibus, & syluis dicat tua facta Lycurge
I mpia. Trinacriæ sterileſcant gaudia nobis.
N ec fecunda ſenis noſtri, felicia rura,
S emina parturiant ſegetes, non paſcua colles,
N on arbuſta nouas fruges, non pampinus uuas,
I pſæ non ſyluæ frondes, non ſtamina montes.
R urſus & hoc iterum repetamus Battare carmen.
E ffœtas cereris ſulci condatis auenas:
P allida flauſcant æſtu ſitientia prata:
I mmatura cadant ramis pendentia mala:
D eſint & ſyluis frondes, & fontibus humor:
N ec deſit noſtris deuotum carmen auenis.
H æc ueneris uario florentia ſerta decore,
P urpureo campos quæ pingit auena colore.
H inc auræ dulces, hinc ſuauiſ ſpiritus agri
M utent peſtiferos æſtus, & tetra uenena.
D ulcia non oculis, non auribus ulla ferantur:

S ic precor: & nostris superent hæc carmina uotis.
 L udimus, & multum nostris cantata libellis,
 O ptima sylvarum, formosis densa uiretis.
 T ondemus uirides herbas: nec lata comantes
 I actabis molles ramos in flantibus auris:
 N ec mihi sæpe meum resonabit Battare carmen:
 M ilitis impia cum succidet dextera ferro:
 F ormosæq; cadent umbræ: formosior illis
 I pse cades. ueteris domini felicia ligna,
 N equicquam nostris potius deuota libellis,
 I gnibus ætherijs flagrabunt. Iuppiter ipse
 I uppiter hanc aluit: cinis hæc tibi fiat oportet.
 T hracis tum Boreæ spirent immania uires:
 E urus agat mistam fulua caligine nubem:
 A fricus immuneat nimbis mutantibus imbrem:
 C um tua Cyaneo resplendens æthere sylua
 N oscet iter ducens Erebo tua Lydia Ditis.
 V icinæ flammæ rapiant ex ordine uites:
 P ascantur segetes: diffusis ignibus aura
 T ran suolet arboribus: coniungat & arbor aristas.
 P ertica, qua nostros metata est impia agellos:
 Q ua nostri fines olim: cinis omnia fiant.
 S ic precor: & nostris superent hæc carmina uotis.
 V ndæ, quæ uestris pulsatis littora lymphis:
 L ittora, quæ dulces auras diffunditis agris:
 A cipite has uoces. ingret Neptunus in arua
 F luctibus: & spissa campos perfundat arena.
 Q ua Vulcanus agros pastus Iouis ignibus aræet:
 B arbara dicatur libycæ soror altera Syrtis.
 T ristius hoc memini reuocasti Battare carmen.

Nigro multa mari dicunt portenta natate
 Monstra, repentinis terrentia sæpe figuris:
 Cum subito emertere furenti corpora ponto.
 Hæc agat infesto Neptunus cæca tridenti,
 Attrum conuertens æstum maris undiq; uentis:
 Et fuscum cinerem canis exhauriat undis.
 Dicantur mea rura ferum mare. nauta caueto
 Rura: quibus diras indiximus, impia uota.
 Si minus hæc Neptune tuis infundimus auris:
 Battare fluminibus tu nostros trade dolores:
 Nam tibi sunt fontes, tibi flumina semper amica.
 Nil est, quòd perdam ulterius merita omnia dictis.
 Flechte: currentes lymphas uaga flumina retro
 Flechte, & aduersis rursus diffundite campis.
 Incurrant amnes passim rimantibus undis:
 Nec nostros seruire sinant erroribus agros.
 Dulcius hoc memini, reuocasti Battare carmen.
 Emanent subito sicca tellure paludes:
 Et metat hic iuncos, spicas ubi legimus olim:
 O cupet arguti grilli caua garrula rana.
 Tristius hoc rursus dicat mea fistula carmen.
 Precipitent altis spumantes montibus imbres:
 Et late teneant diffuso gurgite campos:
 Quiq; domos infesta minantes stagna relinquunt:
 Vnde elapsa meos agros peruenerit unda?
 Pissetur nostris in finibus aduena arator:
 Aduena ciuili qui semper crimine creuit.
 O male deuoti Prætorum crimine agelli,
 Tuq; inimica tui semper discordia cuius,
 Exul ego, indemnatus, egens mea rura reliqui:

Miles ut accipiat funesti præmia belli.
Hinc ego de tumulo mea rura nouissima uisam:
Hinc ibo in syluas. obstabunt iam mihi colles:
Obstabunt montes: campos nec adire licebit.
Dulcia rura ualete, & Lydia dulcior illis,
Et casti fontes, & felix nomen agelli.
Tardius ab misera descendite monte capellæ.
Mollia non iterum carpetis pabula nota.
Tuq; resiste pater: & prima, nouissima nobis.
Intueor campos. longum manet hostis in illis.
Rura ualete iterum: tuq; optima Lydia salue:
Sive eris: et si non mecum morieris. utrunq;
Extremum carmen reuocemus Battare auena.
Dulcia amara prius fient, & mollia dura:
Candida nigra oculi cernent, & dextera læua:
Migrabunt casus aliena in corpora rerum:
Quam tua de nostris emgret cura medullis.
Quamuis ignis eris, quamuis aqua semper amabo.
Gaudia semper enim tua me meminisse iuuabit.
Inuideo uobis agri, formosaq; prata:
Hoc formosa magis, mea quod formosa puella
Est uobis: tacite nostrum suspirat amorem:
Vos nunc illa uidet: uobis mea Lydia ludit:
Vos nunc adloquitur: uos nunc adridet ocellis:
Et mea summissa meditatur carmina uoce.
Cantat & interea, mihi quæ cantabat in aurem.
Inuideo uobis agri: discitis amare.
O fortunati nimum, multumq; beati:
In quibus illa pedis niuei uestigia ponet:
At roseis digitis uiridem decerpserit uuam
(Dulci nanq;

33

(Dulci namq; tumet nondum uitecula baccho:)
 A ut inter uarios ueneris stipendia flores,
 M embra reclinarit: teneramq; illiserit herbam:
 E t secreta meos furtim narrabit amores.
 G audebunt syluæ: gaudebunt mollia prata,
 E t gelidi fontes: auiumq; silentia fient:
 T ardabunt riui labentes currere lymphæ:
 D um mea iucundas exponat cura querelas.
 I nuideo uobis agri: mea gaudia habetis:
 E t uobis nunc est, mea quæ fuit ante uoluptas.
 A t mihi tabescunt morientia membra dolore:
 E t calor infuso decedit frigore mortis:
 Q uod mea non mecum domina est. non ulla puella
 D octior in terris fuit, aut formosior: ac (si
 F abula non uana est) tauro Ioue digna, uel auro.
 I uppiter auertas aureis. mea sola puella est.
 F elix taure Pater magni gregis, & decus, à te
 V acula non unquam secreta cubilia captans,
 F rustra te patitur syluis mugire dolorem.
 E t pater hædorum felix, semperq; beate,
 S iue petis montes præruptos, saxa pererrans:
 S iue tibi syluis noua pabula fastidire,
 S iue libet campis: tecum tua læta capella est.
 E t mas quocunq; est, illi sua femina iuncta,
 I nterpellatos nunquam plorauit amores.
 C ur non & nobis facilis natura fuisset?
 C ur ego crudelem patior tam sepe dolorem?
 S ydera per uiridem redeunt cum pallida mundum:
 I nq; uicem Phæbe currens, atq; aureus orbis
 L una tui tecum est. cur non est & mea mecum?

L una, dolor nosti quid sit, miserere dolentis.
P hæbe gerens in te laurus celebravit amorem:
E t quæ pompa deûm nisi syluis fama locuta est.
O mnia uos estis. secum sua gaudia gestat.
A ut inspersa uidet mundo, quæ dicere longum est.
A urea quin etiam cum sæcula uoluebantur,
C onditio, similisq; foret mortalibus illis.
H æc quoq; præterea notum Minoidos astrum,
Quæq; uirum uirgo sicut captiua secuta est.
L ædere cælicolæ potuit uos nostra quid ætas?
C onditio nobis uitæ quo durior esset.
A usus ego primus castos uiolare pudores?
S acratamq; meæ uitam tentare puellæ?
I mmatura meæ quoq; noxæ soluere fata?
I stius atq; uitam facti mea culpa magistra
P rima foret: letum uita mihi dulcius esset.
N am mea non ullo moreretur tempore fama:
D ulcia cum ueneris furatus gaudia primum
D icerer: atq; ex me dulcis foret orta uoluptas.
N am mihi non tantum tribuerunt impia uota:
A uthor ut occulti noster foret error amoris.
I uppiter ante sui semper mendacia furti
C um Iunone, prius coniux quàm dictus uterq; est:
G audia libauit dulcem furatus amorem.
E t mecum tenera gauisa est ludere in herba,
P urpureos flores, quos insuper acumbebat,
G randia formoso supponens brachia collo.
T um credo fuerat Mauors distentus in armis.
N am certe Vulcanus opus faciebat: et illi
T rist, turpabatq; mala fuligine barbam.

N on aurora nouos etiam plorauit amores:
 A tq; rubens oculos roseo cœlauit amictu.
 T alia cœlicolæ. nunquid minus aurea promo.
 E rgo quod deus, atq; heros: cur non minor ætas?
 I nfelix ego, non illo qui tempore natus:
 Q uo facilis natura fuit. fors o' mea læna
 N ascendi, miserumq; genus, quo sera libido
 *Tanta meæ uitæ cordis fecere rapinam:
 V t maneam, quod uix oculis cognoscere possim.

P. V. MARONIS MORETVM.

Am nox hybernas bis qnq; peregerat horas:
 i Excubitorq; diem cantu prædixerat ales:
 Simulus exigui cultor cum rusticus agri,
 T ristia uenturæ metuens ieiunia lucis,
 M embra leuat sensim uili demissa grabato:
 S ollicitaq; manu tenebras explorat inertes:
 V estigatq; focum: laesus quem deniq; sentit.
 P aruulus exusto remanebat stipite fumus:
 E t canis obductæ cœlabat lumina prunæ.
 A dmouet his pronam summissa fronte lucernam:
 E t producat acu stuppas humore carentes:
 E xcitat & crebris languentem flatibus ignem.
 T andem concepto tenebræ fulgore recedunt:
 O ppositaq; manu lumen defendit ab aura,
 E t referat clausa, quæ præuidet, hostia clauis.
 F usus erat terræ frumenti pauper aceruus.
 H inc sibi depromit, quantum mensura petebat,
 Quæ bis in octonas excurrit pondere libras.

Inde abit: assistitq; mola: paruaq; tabella,
Quam fixam paries illos seruabat in usus:
Lumina fida locat. geminos tunc ueste laertos
Liberat: & cinctus uillose tergoe caprae
Praeuertit cauda silices, gremiumq; molarum.
Admouet inde manus operi, partitus utranq;
Leuam ministerio, dextra est intenta labori.
Haec rotat assiduis gyris, & concitat orbem.
Tunsa ceres rapido silicum decurrit ab ictu.
Interdum fessae succedit leua sorori:
Alternatq; uices. modo rustica carmina cantat:
Agressuq; suum solatur uoce laborem.
Interea clamat Cybale (haec erat unica custos,
Afra genus, tota patriam testante figura,
Torta comam, labroq; tumens, & fusca colore,
Pectore lata, iacens mammas, compressior aluo,
Cruribus exilis, spatiosa prodiq; planta:
Continuis rimis calcanea scissa rigebant)
Hanc uocat: atq; arsur a focus imponere ligna
Imperat: & flamma gelidos adolere liquores.
Postquam impleuit opus iustum uersatile finem:
Transfert inde manus suas in cribra farinas:
Et quatit: & remanent summo purganuna dorso.
Subsidit sincera, foraminibusq; liquatur
Emundata ceres. leui tum protinus illam
Componit tabula: tepidas superingerit undas.
Contrahit admistos tum fontes, atq; farinas.
Transuersat durata manu: liquidoq; coacto
Interdum grumos spargit sale: iamq; subactum
Format opus: palmisq; suum dilatat in orbem:

E t notat impressis æquo discrimine quadris.
 I nfert inde foco (Cybale mundauerat aptum
 A nte locum) testisq; tegit. super aggerat ignes.
 D umq; suas per agit uulcanus, testaq; partes:
 S imulus interea uacua non cessat in hora:
 V erum aliam sibi quærit opem: neu sola palato
 S it non grata ceres, quas iungat, comparat escas.
 N on illi suspensa focum carnaria iuxta
 D urati sale terga suis, trunciq; uacabant.
 T raiectus medium sparto sed cæsus orbem,
 E t uetus astricti fascis pendebat anethi.
 E rgo aliam molitur opem sibi prouidus heros.
 H ortus erat iunctus casulæ: quem uimina pauca,
 E t calamo recidua leui munibat arundo:
 E xiguus spatio, uarijs sed fertilis herbis.
 N il illi deerat, quod pauperis exigit usus.
 I nterdum locuples à paupere plura petebat.
 N ec sumptus erat huius opus, sed regula curæ.
 S iquando uacuum casula pluuie ue tenebant,
 F esta ue lux: si forte labor cessabat aratri:
 H orti opus illud erat. uarias deponere plantas
 N orat: & occultæ committere semina terræ:
 V icinosq; apte cura summittere riuos.
 H ic olus, hic late fundentes brachia betæ,
 F œcundusq; rumex, maluæq; inulaq; uirebant.
 H ic sifer, & capiti nomen debentia porra.
 H ic etiam nocuum capiti, gelidumq; papauer,
 G rataq; nobilium requies lactuca ciborum,
 E t grauis in latum demissa cucurbita uentrem.
 V erum hic non domini (quis enim contractior illo?)

S ed populi prouentus erat: certisq; diebus
 V enales olerum fascies portabat in urbem.
 I nde domum ceruice leuis, grauis ære redibat,
 V ix unquam urbani comitatus merce macelli.
 C epa rubens, sectiq; sanem domat area porri,
 Quæq; trahunt acri multus nasturcia morsu,
 I ntybaq; & uenerem reuocans eruca morantem.
 T um quoq; tale aliquid meditans intrauerat hortū.
 A c primum leuiter digitis tellure refossa,
 Quattuor educat cum spissis allia fibris.
 I nde comas apij graciles, ruta m'q; uirentem
 V ellit, & exiguo coriandra trementia filo.
 H æc ubi collegit: latum confedit ad ignem:
 E t clara famulam poscit mortaria uoce.
 S ingula tum capitum nodoso cortice nudat:
 E t summus spoliat corijs: contemptaq; passim
 S argit humi: atq; abicit. seruatum gramine bulbum
 T ingit aqua: lapidisq; cauum demittit in orbem.
 H inc salis aspergit micis. sale durus adeso
 C aseus adijatur: dictas superingerit herbas:
 E t læua uestem setosa sub inguina fulat.
 D extera pistillo primum fragrantia mollit
 A llia: tum pariter misto terit omnia succo.
 I t manus in gyrum: paulatim singula uires
 D eperdunt proprias: color est e pluribus unus,
 N ec totus uiridis, quia lactea frustra repugnant:
 N ec de lacte nitens, quia tot uariantur ab herbis.
 S æpe uiri nares acer iaculatur apertas
 S piritus: & simo damnat sua prandia uultu.
 S æpe manu summa lachrymantia lumina tergit:

I mmeritoq; furens diat conuitia fumo.
 P rocedebat opus: nec tam salebrosus ut ante,
 S ed grauior lentos ibat pistillus in orbes.
 E rgo palladij guttas instillat oliui:
 E xiquiq; super uires infundit aceti:
 A tq; iterum commiscet opus: mustumq; retractat.
 T um demum digitis mortaria tota duobus
 C ircuit: inq; globum distantia contrahit unum:
 C onstet ut effecti species, nomenq; Moreti.
 E ruit interea Cybale quoq; sedula panem.
 Q uem lotis recipit manibus: pulsoq; timore
 I am famis, inq; diem securus simulus illam,
 A mbit crura ocreis paribus: tectusq; galero
 S ub iuga parentes cogit lorata iuuenos:
 A tq; agit in segetes, & terrae condit aratrum.

P. V. MARONIS CIRIS AD MES-
 SALAM. *

T si me uario iactatum laudis amore,
 e Irritaq; expertum fallacis praemia vulgi,
 Cecropius suaues expirans hortulus auras
 F lorentis uiridi sophiae complectitur umbra:
 T um mea quaeret eo dignum sibi quaerere carmen
 L onge aliud studium, atq; alios accincta labores
 A ltius ad magni suspendit sydera mundi:
 E t placidum paucis ausa est ascendere collem.
 N on tamen absistam coeptum detexere munus:
 I n quo iure meas utinam requiescere musas,
 E t leuiter blandum liceat deponere morem.

Quod si mirificum genus omnes *
Mirificum saeculi mudo sit tibi uelle libido,
Si me iam summa sapientia pangeret arce:
Quattuor antiquis haeredibus est data consors:
Vnde hominum errores longe lateq; per orbem
Despicere: atq; humiles possim contemnere curas:
Non ego te talem uenerarer munere tali:
Non equidem: quauuis interdum ludere nobis,
Est gracilem molli liceat pede claudere uersum.
Sed magno intexens (si fas est dicere) peplo,
Qualis erichtheis olim portatur Athenis:
Debita cum castae soluantur uota Minerae:
Tarda uel confecto redeunt quinquennia lustro:
Cum leuis alterno zephyrus concrebuit euro:
Est prono grauidum prouexit pondere cursum.
Felix illa dies, felix et dicatur annus.
Felicis qui talem annum uidere, diemq;
Ergo palladiae texuntur in ordine pugnae:
Magna giganteis ornantur pepla trophaeis:
Horrida sanguineo pinguntur praelia cocto.
Additur aurata deiectus cuspide Typho:
Qui prius ossibus consternens aethera saxis
E mathio celsum duplicabat uertice olympum.
Tale deae uelum solenni tempore portant.
Tali te uellem iuuenum doctissime ritu
Purpureos inter soles, et candida luna
Sydera caeruleis orbem pulsantia bigis,
Natura rerum magnis intexere chartis.
Aethernum, sophiae coniunctum carmine nomen
Nostri tuum senibus loqueretur pagina saeculis.

S ed qm̄ ad tantas nunc primum nascimur artes
 N unc primum teneros firmamus robore nervos:
 H æc tamen interea quæ possumus: in quibus æui
 P rima rudimenta, & inuenies exegimus annos:
 A cipe dona meo multum uigilata labore,
 E t præmissa tuis non magna exordia rebus.
 I mpia prodigijs ut quondam exterruit amplis
 S cylla novos auium sublimis in aere cætus
 V iderit & tenui conscendens æthera penna
 C æruleis sua tecta super uolita uerit alis.
 H anc pro purpureo panam scelerata capillo,
 P roq; patris soluens exasa funditus urbe.
 C omplures illam magni Messala poetæ,
 (N am uerum fateamur. amat Polymnia uerum)
 L onge alia perhibent mutata membra figura.
 S cylleum monstra in saxum conuersa uocari.
 I llam esse erumnis quam sæpe legamus vlyssi
 C andida succinctam latrantibus inguina monstris
 D ulichias uexasse rates, & gurgite in alto
 D eprenfos nautas canibus lacerasse marinis.
 S ed neq; mæoniæ patiuntur credere chartæ,
 N ec malus istorum dubijs erroribus author.
 N anq; alias alij uulgo finxere puellas:
 Quæ colophoniacæ scyllæ dicuntur homero.
 I psi seu Lamio mater sit, siue Cratæis:
 S iue illam monstro genuit Persea biformi:
 S iue est neutra parens: atq; hoc in carmine toto
 I nguinis est uitium, & ueneris descripta libido.
 S iue etiam iactis speciem mutata uenenis
 I nfelix uirgo (quid enim commiserat illa?)

I pse pater nudam sæua complexus arena
C oniuugium caræ uiolauerat Amphitrites.
A ttamen exegit longo post tempore pœnas.
V t cum cura suæ ueheretur coniugis alto
I psa truce[m] multo misceret sanguine pontum.
S eu uero, ut perhibent, forma cum uinceret omnes:
E t cupidos quæstu passim popularet amantes:
P isibus & canibus rabidis uallata repente,
H orribiles circum uidit sibi sistere formas.
H eu quoties mirata nouos expalluit artus:
I psa suos quoties heu pertimuit latratus:
A usa quòd est mulier numen fraudare deorum:
E t dictam ueneri uotorum uertere pœnam:
Q uam modo multiplici iuuenum quod septa caterua,
D ixerat: atq; animo meretrix iactata ferarum.
I nsamem tali meritorum more fuisse
D octa palephatia testatur uoce papyrus.
Q uicquid & ut quisq; est tali de clade locutus,
O mnia sint potius, liceat notescere Cirin:
A tq; unam ex multis Scyllam non esse puellis.
Q uare quæ cantus meditantì mittere certos
M agna mihi cupido tribuisti præmia diuæ
P ierides: quarum castos altaria postes
M unere sæpe meo inficiunt: foribusq; hyacinti
D eponunt flores, aut suauè rubens narcissus,
A ut crocus alterna coniungens lilia caltha:
S parsaq; limnibus floret rosa: nunc age diuæ
P ræcipue nostro nunc aspirate labori:
A tq; nouum æterno pertexite honore uolumen.
Sunt pandionijs uicinæ sedibus urbes

A
P
Q
S
A
V
S
E
H
F
H
C
T
A
S
I
D
R
N
C
A
C
T
C
E
A
M
N
N
S

A et eos inter colles, & candida Thesei
 P urpureis late ridentia littora conchis:
 Q uarum non ulli fama concedere digna
 S tat Megara, aetæi quondam munera labore
 A lcathoi, Phœbiq; deus nanq; affuit illi.
 V nde etiam citharæ uoces imitatus acutas.
 S æpe lapis recrepat cylleniâ munera pulsus:
 E t ueterem sonitu Phœbi testatur honorem.
 H anc urbem, ante alios qui tum florebat in armis
 F ecerat infestam populator remige Minos.
 H ospitioq; senus hypolidos auito *
 C arpathium fugiens & flumina cerata
 T exerat hunc bello repetens Cortimius heros
 A t tica cretæa sternebat rura sagitta.
 S ed neq; tunc ciues, neq; tunc rex ipse ueretur
 I n festo ad muros uolitanti ex agmine turmas
 D ucere: & indomita uirtute retundere mentes:
 R esponsum quoniam satis est meminisse deorum.
 N am capite à summo regis (mirabile dictu)
 C andida cæsaries: florebant tempora lauro:
 A t roseus medio fulgebat uertice crinis.
 C uius quàm seruata diu natura fuisset:
 T am patriam incolumem Nisi, regnumq; futurum,
 C oncordes stabili firmarunt numine parca.
 E rgo omnis caro residebat cura capillo:
 A urea solenni comptum quem fibula ritu
 M opsopio, tereti nectibat dente cicada.
 N ec uero hæc uobis custodia uana fuisset,
 N ec fuerat: nisi scylla nouo correpta furore,
 S cylla patris miseri, patriæq; inuenta sepulchrum

O' nimum cupidis si non inhiasset ocellis.
S' ed malus ille puer, quem nec sua flectere mater
I ratum potuit: quem nec pater, atq; auus idem
I uppiter. ille etiam pœnos domitare leones,
E t ualidas docuit uires mansuescere tigris.
I lle etiam diuos, homines sed dicere magnum est:
I dem tum tristes acuebat paruulus iras
I unonis magnæ: cuius periuria diuæ
O lim se meminere diu periura puellæ.
N onnulli liceat uiolauerat inscia sedem
D um sacris operata deæ lasciuit: & extra
P rocedit longe matrum, comutumq; caterua,
S uspensam gaudens in corpore ludere uestem,
E t tumidos agitante sinus aquilone relaxans.
N ec dum etiam castos gustauerat ignis honores:
N ec dum solenni lympa perfusa sacerdos
P allentis folijs caput exornarat oliuæ:
C um lapsa è manibus fugit pila: cumq; relapsæ
P rocurrit uirgo. quod uti ne prodita ludo
A urea iam gracili soluisset copora pallam.
O mnia quæ retinere gradum, cursusq; morari
P ossent: o' tecum uellem tua semper haberes:
N on unquam uiolata manu sacraria diuæ
I urando infelix nequicquam iura piasses.
E t si quis nocuisse tibi periuria credat:
C ausa pia est. timuit fratri te ostendere Iuno.
A t leuis ille deus, cui semper ad ulascendum
Q uæritur ex omni uerborum iniuria dicto:
A urea fulgenti depromens tela pharetra,
H eu nimum tereti nimum tyrynthia nusu

V
Q
E
S
I
I
N
C
N
M
S
A
S
S
C
N
N
N
N
A
T
Q
F
V
F
N
S
C
F
N

V irginis in tenera defixerat omnia mente.
 Quæ simulac uenis hausit sitientibus ignem:
 E t ualidum penitus concepit in ossa furorem:
 S æua uelut gelidis cyconum bistonus in oris,
 I cta uel barbarico cybeles antistia buxo,
 I nfelix uirgo tota bacchatur in urbe.
 N on storace ideo flagrantem picta capillos,
 C ognita non teneris pedibus siconia seruans,
 N on niueo retinens bacchata monilia collo.
 M ultum illi incerto trepidant uestigia cursu.
 S æpe redit patrios ascendere proclia muros:
 A ëriasq; facit causam se uisere turres.
 S æpe etiam tristes uoluens in nocte querelas
 S edibus ex altis cœli speculatur amorem:
 C astraq; prospectat crebris lucentia flammis.
 N ulla colum nouit: carum nec respicit aurum:
 N on arguta sonant tenui psalteria chorda:
 N on libycæ molles plauduntur pectine telæ:
 N ullus in ore rubor: ubi enim rubor, obstat amori.
 A tq; ubi nulla malis reperit solatia tantis:
 T abidulamq; uidet labi per uiscera mortem:
 Q uo uocat ire dolor: subigunt quo tendere fata:
 F ertur: et horribili præceps impellitur æstro:
 V t patris ah demens crinem de uertice seruet:
 F urtamq; arguto detonsum mitteret hosti.
 N anq; hæc conditio miseræ proponitur una.
 S iue illa ignorans: quis non bonus omnia malit
 C redere: quàm tanto scelere damnare puellam?
 H eu tamen infelix (quid enim prudentia prodest?)
 N ise pater, cui direpta crudeliter urbe

Vix erit una super sedes in turribus altis:
 Fessus ubi extructo possis considerare nido:
 Tu quoq; auis moriere. dabit tibi filia pœnas.
 Gaudete o' celeres subnixæ nubibus altis,
 Quæ mare, quæ uirides syluas, lucosq; sonantes
 Incolitis: gaudete uagæ, blandæq; uolucres.
 Vosq; adeo humani mutatæ corporis artus,
 Vos o' crudeli fâtorum lege puella,
 Dauliades crudele. uenit carissima uobis
 Cognatos augens reges, numerumq; suorum
 Ciris, & ipse pater, uos o' pulcherrima quondam
 Corpora cœruleas præuertite in æthera nubes:
 Qua nouus ad superum sedes calcheius, & qua
 Candida concessos ascendat Ciris honores.
 Iamq; adeo dulci deuinctus lumina somno
 Nisus erat: uigilumq; procul custodia primis
 Excubiis foribus studio iactabat inani.
 Cum furtim tacito descendens scylla cubili,
 Auribus arrectis nocturna silentia tentat:
 Et pressis tenuem singulibus aëra captat.
 Tum suspensa leuans digitis uestigia primis
 Egreditur: ferroq; manus armata bidenti
 E uolat. at demptæ subita in formidine uires.
 Cœruleas sua furta prius testatur ad umbras.
 Nam qua se ad patrium tendebat semita limen:
 Vestibulo in thalami paulum remoratur: & altum
 Suspicat ad culti nutantia sydera mundi,
 Non accepta pjs promittens munera diuis.
 Quam simul oggygi phœnicis filia Charme
 Surgere sensit anus (sonitum nam fecerat illi

M armoræo æratus stridens in limine cardo)
 C orripit extemplo fessam langore puellam:
 E t simul ò nobis sacrum caput inquit alumna
 N on tibi nequicquam uiridis per uiscera pallor
 A egrotas tenui suffundit sanguine uenas.
 N ec leuis hoc faceret. neq; enim pote cura subegit
 H aud fallor quod te potius Rhamnusia fallit.
 N am qua te causa nec dulcis pocula bacchi,
 N ec grauidos cereris dicam contingere foetus?
 Q ua causa ad patrium solam uigilare cubile?
 T empore quo fessas mortalia pectora curas,
 Q uo rapidos etiam requiescunt flumina cursus.
 D ic age nunc misera saltem, quod sæpe petenti
 I urabas nihil esse mihi: cum mœsta parentis
 F ormosos circum uirgo morerere capillos.
 H ei mihi, ne furor ille tuos inuasit artus:
 I lle arabis myrrhæ quondam qui cepit ocellos:
 V t scelere infando, quod nec sinit Adrastea:
 L ædere utrunq; uno studeas errore parentem.
 Q uod si alio quouis animo iactaris amore:
 N am te iactari, non est Amathusia nostri
 T am rudis: ut nullo possim cognoscere signo.
 S i concessus amor noto te macerat igne:
 P er tibi Dictynnæ præsentia numina iuro:
 P rima deum quæ dulce mihi te donat alumnam;
 O mnua me potius digna, atq; indigna laborum
 M illia uisuram: quam te tam tristibus istis
 S ordibus, & scoria patiar tabescere tali.
 H æc loquitur: molliq; ut se uelauit amictu:
 F rigidulam iniecta circumdat ueste puellam:

Quæ prius in tenui steterat succincta corona.
Dulcia deinde genis rorantibus oscula figens,
Prosequitur miserae causas exquirere tales.
Nec tamen ante ullas patitur sibi reddere uoces:
Marmoreum tremebunda pedem quã rettulit intra.
Illa autem quid me inquit nutricula torques?
Quid tantum properas nostros nouisse furores?
Non ego consueto mortalibus uror amore:
Nec mihi notorum deflectunt lumina uultus:
Nec genitor cordi est: ultro nanq; odimus omnes.
Nil amat hic animus nutritrix quod oportet amari:
In quo falsa tamen lateat pietatis imago.
Sed media ex acie, medijs ex hostibus, heu heu,
Quid dicam? quò ue ipsa malum hoc exordiar ore?
Dicam equidem. quoniam quid tu tibi dicere nutritrix
Non sinis? extremum hoc munus morientis habeto.
Ille uidet, nostris qui mœnibus assidet hostis:
Quem pater ipse deum saptri donauit honore:
Cui parca tribuere nec ullo uulnere lædi:
Dicendum est: frustra circumuehor omnia uerbis.
Ille mea ille idem oppugnat præcordia Minos.
Quod te per diuùm crebros obstor amores,
Perq; tuum memoris haustum mihi pectus alumnae,
Ut me si seruare potes: ne perdere malis.
Sed in autem optata spes est incasa salutis:
Ne mihi, quam merui, inuideas nutricula mortem.
Nam si te nobis malus ò malus optima Charme
Ante hunc conspectum casus ue, deus ue tulisset:
Aut ferro hoc aperit ferrum, quod ueste latebat)
Purpureum patris dempsissem uertice crinem:
Aut mihi

A ut mihi praesenti peperissem vulnere letum.
Vix haec ediderat: cum clade exterrita tristi
Intonsos multo deturpat puluere crines:
Et grauius questu Charme complorat anili.
O mihi nunc iterum crudelis reddite Minos,
O iterum nostrae Minos inimice senectae
Semper & aut olim natae te propter eundem
Aut amor insanae luctum portauit alumnae.
Tene ego tam longe capta, atq; aucta, nequini
Tam graue seruitium, tam duros passa labores,
Effugere? obsistam exitium crudele meorum.
Iam iam nec nobis ea quae senioribus ullum
Viuendi cupiam, uiuit genus. ut quid ego amens
Terepta o Britomarti meae spes una salutis,
Te Britomarti diem potui producere uitae?
Atq; utinam celeri non tantum grata Dianae
Venatus esses uirgo sectata uirorum.
Gnosia neu partho contendens spicula cornu
Dictaeas ageres ad gramina nota capellas.
Nunquam tam obnoxe fugiens Minois amores
Praeceptis aeris specula de montibus isse.
Vnde alij fugisse ferunt: & numina phocae
Virginis assignant: alij, quo notior esses,
Dictynnam dixere tuo de nomine lunam.
Sint haec uera uelim. mihi certe nata peristi.
Nunquam ego te summo uolitantem uertice montis
Hyrcaeos inter comites, agmenq; ferarum
Conspiciam: nec te redeuntem amplexa tenebo.
Verum haec tum nobis grauius, atq; indigna fuere,
Tum mea alumna: tui cum spes integra maneres:

f

Et uox ista meas nondum uiolauerat aures.
Téne etiam fortuna mihi crudelis ademit?
Téne ò sola mea uiuendi causa senectæ?
Sape tuo dulci nequicquam capta sopore:
Cum premeret natura: mori me uelle negaui:
Vt tibi corytio glomerarem flammea luto.
Quo nunc me infelix, aut quæ me numina seruant?
An nescis qua lege patris de uertice summo
Edita candentes prætexat purpura canos?
Quæ tenui patriæ spes sit suspensa capillo?
Si nescis: aliquam possum sperare salutem:
Inficia quandoquidem scelus es conata nefandum.
Sin est quod metuo: per me mea alumna, tuumq;
Expertum multis miseræ mihi rebus amorem,
Per te, sacra precor per flumina Ilithyæ,
Ne tantum in facinus tam nulla mente sequaris.
Non ego te incepto, fieri quod non pote, conor
Flectere amore: nec est cum dijs contendere nostrum,
Sed patris incolumi potius te nubere regno:
Atq; aliquos tamen esse uelis tibi alumna penates:
Hoc unum exitio docta atq; experta monebo.
Quod si non alia poteris ratione parentem
Flectere: sed poteris (quid enim non unca possis?)
Tunc potius tamen ipsa, pio cum iure licebit:
Cum facti causam, tempusq; doloris habebis:
Tunc potius conata tua, atq; incepta referto.
Meq; deosq; tibi comites mea alumna futuros
Polliceor. nihil est quod texas ordine longum.
His ubi sollicitos animi releuauerat æstus
Vocibus: & blanda pectus spe luserat ægrum:

P aulatim tremebunda genis obduere uestem
 V irginis, & placidam tenebris captare quietem,
 I nverso bibulum restinguens lumen oliuo,
 I ncipit ad crebros insani pectoris ictus
 F erre manum, assiduis mulcens praeordia palmis.
 N octem illam sic mæsta super morientis alumnae
 F rigidulos cubito subnixâ pependit ocellos.
 P osterâ lux ubi læta diem mortalibus alumna
 * Et gelida ueniente mihi quatiebat ab æta:
 Q uem pauida alternis fugitant, optantq; puellæ:
 H esperium uitant, optant ardescere solem.
 P ræceptis paret uirgo nutricis: & omnes
 V ndiq; conquirat nubendi sedula causas.
 T entantur patriæ summissis uocibus aures:
 L audanturq; bonæ pacis bona. nullus inepto
 V irginis insolitæ sermo nouus errat in ore.
 N unc tremere instantis belli certamina dicit:
 C ommunemq; timere deum. nunc regis amicus,
 M anq; ipsi uerita est: orbum flet mæsta parentem:
 C um Ioue communes qui quondam habuere nepotes.
 N unc etiam conficta dolo mendacia turpi
 I nuenit: & diuûm terret formidine cives.
 N unc alia ex alijs, nec desunt, omnia querit.
 Q uin etiam castos ausa est corrumpere uates:
 V t cum cæsa pio cecidisset uictima ferro:
 E ssent qui generum Minoa authoribus extis
 I ungere: & anapites suaderent tollere pugnas.
 A t nutrix patula componens sulfura testa
 N arcissum, casiamq; herbas incendit olentes:
 T erq; nouena ligat triplici diuersa colore

f

Fila:ter in gremium mecum inquit despue uirgo:
Despue ter uirgo: numero deus impare gaudet.
 ***I**nde Ioui geminat magno frigidula sacra,
Sacra nec idæis anibus nec cognita graijs.
Pergit amyclæo spargens altaria thallo
Regis iolchiacis animum defigere uotis.
Verum ubi nulla mouet stabilem fallacia Nisum:
Nec possunt homines, nec possunt flectere diui:
Tanta est in paruo fiducia crine cauendi:
Rursus ad inceptum sociam se iungit alumnæ:
Purpureumq; parat rursus tondere capillum.
Cum longo quod iam captat succurrere amori.
 ***N**on minus illa tamen rauca quod mœnia crescant
Gaudeat: & cineri patria est iucunda sepulto.
Ergo metu capiti Scylla est inimica paterno.
Tum coma sidonio florens succiditur ostro:
Tum capitur Megara: & diuûm responsa probatur.
Tunc suspensa nouo ritu de nauibus altis,
Per mare cœruleum trahitur Niseia uirgo.
Complures illam Nymphæ mirantur in undis:
Miratur pater Oceanus, & candida Tethys,
Et cupidus secum rapiens Galatea sorores.
Illa etiam iunctis magnum quæ piscibus æquor
Et glauco bipedum curru metitur equorum,
Leucothea, paruusq; dea cum matre Palæmon.
Illi etiam alternas sortiti uiuere luces,
Cara Iouis soboles, magnum Iouis incrementum,
Tyndaridæ niueos mirantur uirginis artus.
Has adeo uoces, atq; hæc lamenta per auras
Fluctibus in medijs questu uoluebat inani,

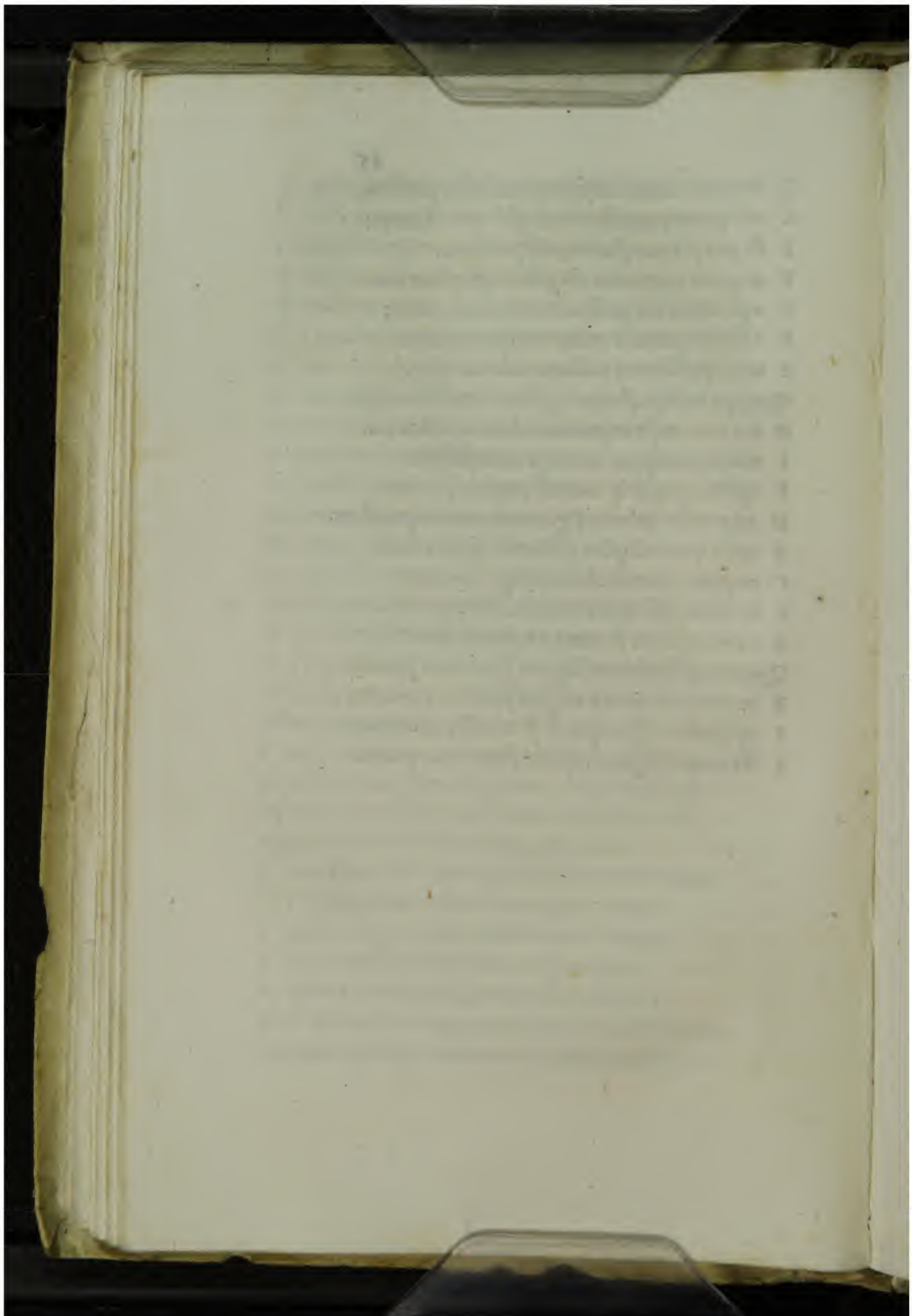
A d cœlum infelix ardentia lumina tendens,
 L umina, nam teneras arcebant uincula palmas.
 S upprimite ò paulum turbati flamma uenti,
 D um queror: & diuos, quanquam nil testibus illis
 P rofeci, extrema moriens tamen alloquor hora.
 V os ego, uos adeo uenti testabor, & aure,
 * V os numantina siqui de gente uenitis,
 C ernitis. illa ego sum cognato sanguine uobis
 S cylla, quod ò salua liceat te dicere Progne:
 I lla ego sum Nisi pollentis filia quondam:
 C ertatim ex omni petijt quam Græcia regno:
 Q ua curuus terras amplectitur Hellepontus.
 I lla ego sum Minos sacro fœdere coniux
 D icta tibi. tamen hæc, & si non accipis, audis.
 V inctâ ne tam magni tranabo gurgitis undas?
 V inctâ tot assiduas pendebo ex ordine lucas?
 N on equidem me alio possum contendere dignam
 S upplicio: quòd sic patriam, carosq; penates
 H ostibus, immitiq; addixi ignara tyranno.
 V erum esto. hæc Minos illos scelerata putauit,
 S i nostra ante aliquis nudasset fœdera casus,
 F acturos: quorum direptis mœnibus urbis,
 O ego crudelis flamma delubra petiui.
 T e uero uictore, prius uel sydera cursus
 M utatura suos, quàm te mihi talia captæ
 F acturum mutui. iam iam scelus omnia uincit.
 T en ego plus patrio dilexi perdita regno?
 T en ego? nec mirum. uultu decepta puella
 V t uidi: ut perij: ut me malus abstulit error.
 N on equidem ex isto speraui corpore posse

Tale malum nasci. forma, uel sydere fallor.
Non me delicijs commouit regia diues
Corallo fragili, & lachrymoso electro.
Me non florentes aequali corpore Nymphæ,
Non metus incensam potuit retinere deorum.
Omnia uincit amor. quid enim non uinceret ille?
Non mihi iam pingui sudabunt tempora a myrrha
Pronuba nec castos accendet pinus honores:
Nec libys assyrio sternetur lectulus ostro.
Magna queror: nec & illa quidem cõmunis alumna
Omniibus iniecta tellus tumulabit harena.
M'è ne inter matres, ancillarumq; ceteruas,
M'è ne alias inter famularum munere fungi,
Coniugis atq; tuæ (quæcunq; erit illa) beatæ
Non licuit grauidos penso deuoluere fusos?
At belli saltem captiuam lege necasses.
Iam fessæ tandem fugiunt de corpore uires:
Et caput inflexa lentum ceruice recumbit.
Marmorea adductis labescunt brachia nodis.
Aequorei pisces immania corpora ponti
Vndiq; conueniunt: & glauco in gurgite circum
Verbere caudarum, atq; oris minitantur hiatu.
Iam tandem casus hominum iam respice Minos.
Sic satis hoc: tantum solam uidisse malorum:
Vel fato fuerit nobis hæc debita pestis:
Vel casu incepto, merita uel deniq; culpa.
Omnia nam potius, quàm te læsisse, putabo.
Labitur interea reuoluta ab littore classis:
Magna repentino sinuantur lintea coro:
Flectitur in uiridi remus sale. languida fessæ

V irginis in cursu moritur querimonia longo.
 D eserit angustus inclusum faucibus Isthmon
 C ypselidæ magni florentia regna Corinthi:
 P ræterit abruptas Saronis protinus arces:
 I n festumq; suis diræ testudinis exit
 S pelæum, multoq; cruentas hospite cautes.
 I amq; adeo tutum longe piræea cernit:
 E t notas secum heu frustra respicit Athenas.
 I am procul è fluctu Minoia respicit arua:
 F lorentesq; uidet iam Cycladas. hinc Venus illi,
 H inc sinus, hinc Statio contra patet hermonia.
 L inquitur ante alias longe gratissima Delos
 N ereidum matri, & Neptuno ægæo.
 P rospicit incinctam spumanti littore Cythnon,
 M armoreamq; Paron, uiridemq; allapsa Donyfam,
 A egnamq; simul, sementiferamq; Seriphum
 F ertur: & incertis iactatur ad omnia uentis.
 C ymba uelut magnas sequitur cum paruula classes:
 A fer & hyberno bacchatur in æquore turbo.
 D onec tale decus formæ uexauit: & ægros
 N on tulit, & miseros mutauit uirginis artus,
 C æruleo pollens coniux neptunia regno.
 S ed tamen externam squamis uestire puellam,
 I nfidiosq; inter teneram committere pisces
 N on statuit. nimum est auidum pecus Amphitrites.
 A ërijs potius sublimem sustulit alis:
 E sset ut in terris facti de nomine Ciris:
 C iris Amyclæo formosior ansere Ledæ.
 H ic, uelut in niueo, teneræ cum protinus, ouo
 E ffigies animantur, & internodia membris

I mperfecta nouo fluitant concreta calore.
S ic liquido scyllæ circumfusum æquore corpus
S emiferi incertis etiam nunc partibus artus
V ndiq; mutabant: atq; undiq; mutabantur.
O ris honos primum, & multis optata labella,
E t patulæ frontis species concrefcere in unum
C œpere: & gracili mentum producere rostro.
T um, qua se medium capitis discrimen agebat,
E tte repente uelut patrios imitatus honores
P uniceam concussit apex in uertice cristam.
A t mollis uarios intexens pluma colores,
M armoreum uolucris uestiuit tegmine corpus:
L entaq; perpetuas fuderunt brachia pennas.
I nde alias partes, minioq; infecta rubenti
C rura, noua macies obduxit squalida pellis:
E t pedibus teneris unguis confixit acutos.
E t tamen hoc demum misera succurrere pacto,
V ix fuerat placida Neptuni coniuge dignum.
N unquam illam posthac oculi uidere suorum
P urpureas flauo retinentem uertice uittas:
N on thalamus Tyrio fragrans accepit amomo:
N ulla illam sedes: quid enim iam sedibus illis?
Q uæ simul ut sese cano de gurgite uelox
C um sonitu ad cælum stridentibus extulit alis:
E t multum late disperfit in æquore rorem:
I nfelix uirgo nequicquam à morte recepta
I ncultum solis in rupibus exigit æuum,
R upibus, & scopulis, & littoribus desertis.
N ec tamen hoc iterum pœna sine. nanq; deum rex,
O mnia qui imperio terrarum millia uersat:

C ommotus talem ad superos nolitare puellam,
C um pater extinctus caeca sub nocte lateret:
I lli pro pietate sua: nam saepe tepenti
S anguine taurorum supplex respererat aras:
S aepe deum largo decorarat munere sedes:
R eddidit optatam mutato corpore vitam.
F eat & in terris Haliætus ales ut esset.
Q uippe aquilis semper gaudet deus ille corniscus.
H uic uero miserae quoniam damnata deorum
I udicio, natiq; & coniugis ante fuisset:
I nfesti apposuitq; odium crudele parentis.
N anq; ut in aetherio signorum munere præstans,
V num quem duplici stellarum sydere uidi:
S corpius, alternis clarum fugat Oriona:
S ic inter sese tristes Haliætus in iras
E t ciris memori seruant ad sæcula fato.
Q uacunq; illa leuem fugiens secat aëra pennis:
E ac inimicus atrox magno stridore per auras
I nsequitur Nisus. qua se fert Nisus ad auras:
I lla leuem fugiens raptim secat aëra pennis.



AETNA INCERTI AVTHORIS.

Etna mihi, ruptiq; canis fornaci-
bus ignes,

Et quæ tam fortes volvant incen-
dia causæ:

Quod fremat imperiũ: quid ran-
cos torqueat æstus:

C armen erit. dexter uenias mihi, carminis author:
S eu te Cynthos habet: seu Delos gratior illa:
S eu tibi Dodone potior. tecumq; fauentes
I n noua pierio properent à fonte sorores
V ota. per insolitum Phæbo duce cautius itur.
A urea securi quis nescit sacula regis?
C um domitis nemo cererem iactaret in aruis:
V enturisq; malas prohiberet frugibus herbas.
A nnuæ sed saturæ complerent horrea messes:
I pse suo flueret bacchus pede: mellaq; lentis
P enderent folijs, & pingui pallas oliua:
S ecretos amnes ageret cum gratia ruris.
N on assit cuiquam melius sua tempora nosse.
V ltima quis tacuit iuuenum certamina Colchos?
Q uis non argolico defleuit Pergamon igni
I mpositam? & tristi natorum funere matrem?
A uersum'ue diem, sparsum'ue in femine dentem?
Q uis non periuræ doluit mendacia puppis,
D esertam uacuo Minoida littore questus?
Q uidquid in antiquum iactata est fabula carmen:
F ortius ignotas molimur pectore curas:
Q ui tanto motus operi: quæ causa perennis

Explicet in densum flammis: & ructet ab imo,
Ingenti sonitu moles: & proxima quæq;
Ignibus irriguis urat. mens carminis hæc est.
Pincipio, nequem capiat fallacia uatum:
Sedes esse dei: tumidusq; e' faucibus ignem
Vulcani rueret: & clausis resonare cauernis
Festinantis opus. non est tam sordida diuis
Cura: neq; extremas ius est demittere in artes
Sydera: seducto regnant sublimia cælo
Illa: neq; artificum curant tractare laborem.
Discrepat à prima facies hæc altera uatum.
Illis cyclopas memorant fornacibus usos:
Cum super incidem numerosa in uerbera fortes,
Horrendum magno quaterent sub pondere fulmen:
Armarentq; Iouem. turpe est sine pignore carmen.
Proxima uiuaces Aetnæi uerticis ignes
Impia sollicitat Phlegræis fabula castris.
Tentauere (nefas) olim detrudere mundo
Sydera: captiuq; Iouis transferre gigantes
Imperium: & uicto leges imponere cælo.
His natura sua est aluo tenuis. ima per orbes
Squamæus intortos sinuat uestigia serpens.
Construitur magnis ad prælia montibus agger:
Pelion ossa terit: summus premit ossan Olympus.
Iam coaceruatas nituntur scandere moles.
Impius & miles metuentia cœminus astra
Prouocat infensus cunctos ad prælia diuos.
Prouocat e' * admotis *
Iuppiter e' cælo metuit: dextramq; corusca
Armatus flamma remouet caligine mundum.

I ncursant vasto primum clamore gigantes:
 H ic magno tonat ore pater: geminamq; fauentes
 V ndiq; discordes comitum simul agmine uenti.
 D ensa per attonitas funduntur fulmina nubes:
 E t quæ *
 I am Mars seuius erat: iam cætera turba deorum.
 S tant utrinq; metus. validos tum Iuppiter ignes
 I ncrepat: & uictor proturbat fulmine montes.
 I llince deuictæ uertunt terga ruinae,
 I n festæ diuis acies: atq; impius hostis
 P ræceps cum castris agitur, materq; iacentes
 I mpellens uictos. tum pax est reddita mundo:
 T um liber ælisa uenit per sydera cœli:
 D efensiq; decus mundi nunc redditur astris.
 C urgite trinacrio morientem Iuppiter Aetna
 O bruit Enceladum: uasti qui pondere montis
 A estuat: & patulis expirat faucibus ignem.
 H æc est mendosæ uulgata licentia famæ.
 V atibus ingenium est. hinc audit nobile carmen
 P lurima pars scænæ: uerum est fallacia. uates
 S ub terris nigros uiderunt carmine manes:
 A tq; inter cineres ditis pallentia regna
 M entiti uates, stygas, undasq; canesq;.
 H i Tityon septem strauere in iugera foedum.
 S ollicitant illi te circum Tantale pœna:
 S ollicitantq; siti. Minos, tuaq; Aeace in umbris
 I ura canunt: ijdemq; rotant Ixionis orbem:
 Q uicquid & interius falsi sibi conscia terra est.
 N on est terra satis: speculantur numina diuûm:
 N ec metunt oculos alieno admittere cœlo.

Norunt bella deum: norunt abscondita nobis
Coniugia: & falsa quoties sub imagine peccent.
Taurus in Europen, in Ledam candidus ales,
Iuppiter ut Danae pretiosus fluxerit imber.
Debita carminibus libertas ista. sed omnis
In uero mihi cura. canam quo feruida motu
Aestuet Aetna: nouosq; rapax sibi congerat ignes.
Quacunq; immensus terrae se porrigit orbis:
Extrémuq; maris curuis incingitur undis:
Non totum in solidum desit. nanq; omnis hiatus
Secta est omnis humus: penitusq; cauata latebris
Exiles suspensa uias agit: utq; animantis
Per tota errantes percurrunt corpora uenae:
Ad uitam sanguis omnis qua commeat. idem
Terra uoraginibus conceptas digerit auras.
Salictet aut olim diuiso corpore mundi
In maria, & terras, & sydera, fors data caelo
Prima: secuta maris: deseditq; infima tellus:
Sed totis rimosa cauis, & qualis aceruus
Exilit imparibus iactis ex tempore saxis
Vt crebro introrsus spatia uacuata corymbos
Pendeat in sese. simili quoq; terra figura
In tenues laxata uias, non omnis in arctum
Nec stipata coit. siue illi causa uetusta est:
Nec nata est facies. seu liber spiritus intra
Effugiens molitur iter. seu lympha perenni
Edit humum limo: furtimq; obstantia mollit.
Aut etiam inclusi solidum exedere uapores:
Atq; igni quaesita uia est. siue omnia certis
Pugnare locis. non est hic causa docendi:

D um stet opus causæ. quis enim non credat inanes
 E sse sinus? penitus tantos emergere fontes
 C um uidet? ac torrens imo se mergere hiatu.
 N on ille ex tenui, uocemq; agat apta necesse est:
 C onfluit: errantes arcessant undiq; & undas:
 E t trahat ex pleno quod fontem contrahat amne.
 F lumina quin etiam latis currentia riuis
 O catus habuere suos. aut illa uorago
 D irepta in præceps fatali condidit ore:
 A ut occulta flunt tectis adoperta cauernis:
 A tq; inopinatos referunt procul edita cursus.
 Q uod si diuersos emittat terra canales
 H ospitium flumiorum: aut semita nulla profecto
 F ontibus & riuis constet uia: pigraq; tellus
 C onfertur in solidum segnis sub pondere cesset.
 Q uod si præcipiti conduntur flumina terræ:
 C ondita si redeunt: si qua ante incognita surgunt:
 H aud murum clausis etiam si libera uentis
 S piramenta latent. certis tibi pignora rebus,
 A tq; oculis hæsuræ uias dabit ordine tellus.
 I mmensos plerunq; sinus, & iugera pessum
 I ntercepta leges, densæq; abscondita nocti
 P rospectare procul chaos, ac sine fine ruinae.
 C ernis & in syluis spatiosa cubilia retro,
 A ntraq; demissis pedibus fodisse latebris.
 I ncomperta uia est operum: tantum influit intra.
 A rgumenta dabunt ignoti uera profundi.
 T u modo subtiles animo duce perape curas:
 O culta m'q; fidem manifestis astrue rebus.
 N am quo liberior, quoq; est animosior ignis

Semper & inclusus, nec uectus, seuior ira est
Sub terra: penitusq; mouet hoc. plura necesse est
Vincla magis soluant: magis hoc obstantia pellant.
Nec tamen in rigidos exit contenta canales
Vis animæ: flamma auertit, qua proxima cedunt:
Obliquumq; secat, qua uisa tenerrima causa est.
Hinc terræ tremor, hinc motus, ubi densus hiatus
Spiritus exagitat uenas: cessantiaq; urget.
Quòd si spissa foret: solidoq; instaret inani:
Nulla daret miranda sui spectacula tellus:
Pigraq; & in pondus confestim mobilis esset.
Sed summis si forte putas concredere causis
Tantum opus: & summis alimentum uiribus oris,
Quæ ualida in promptu cernis: ualidosq; recessus
Fallere: sed nondum tibi lumine, certa; recto.
Nanq; illud quodcunq; uacat specus omnis hiatum,
Et res introitu solunt: adituq; patenti
Conuersæ languent uires: animosq; remittunt.
Quippe ubi contineat uentos: qua quæq; moranters
In uacuo desunt, cessat: tantumq; profundi
Explicat errantes: & in ipso limite tardant.
Angustis opus est turbare in fauibus illos.
Feruēt opus: densiq; fremant: premiturq; ruina.
Hinc furtim boreæ, atq; noto. nunc unus uterq; est.
Hinc uenti: rabies hinc sæuo quassat hiatu.
Fundamenta solo trepidant: urbesq; caducae:
Inde neq; est aliud, si fas est credere, mundo,
Venturam antiqui faciem, ueracius omen
Hæc primo cum sit species, natura; terræ,
Introrsus cessante solo trahit undiq; uenas.

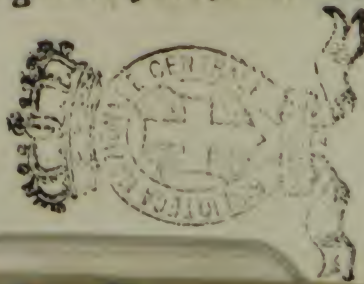
Aetna sui

Aetna sui manifesta fides, & proxima uero est.
Non illic, duce me, occultas scrutabere causas.
Ocurrent oculis ipsæ: cogentq; fateri.
Plurima nanq; patent illi miracula monti.
Hinc uasti terrent aditus: merguntq; profundo:
Corrigit hinc artus, penitusq; quod exigit ultra:
Hinc spissæ rupes obstant: discordiaq; ingens
Inter opus: nectunt uarios, mediosq; coercent
Pars igni domitæ, pars ignes ferre coactæ:
Vt maior species Aetnæ succurrat inanis.
Hæc illis sedes, tantarumq; area rerum est.
Nunc opus artificem incendit: causamq; reposit.
Non illam parui, aut tenuis discriminis ignes
Mille sub exiguo ponent tibi tempore ueras
Res: oculiq; docent: res ipsæ credere cogunt.
Quin etiam tactu moneant contingere toto
Si liceat: prohibent flammæ, custodiaq; ignis.
Illi operum est. arcent aditu, diuinaq; rerum,
Vt maior species Aetnæ succurrat inanis.
Cura sine arbitrio est. eadem procul omnia cernis.
Non tamen est dubium penitus quin torqueat Aetna:
Aut quis mirandus tantæ faber imperat arti.
Pellitur exustæ glomeratus nimbus arenæ:
Flagrantes properant moles, uoluuntur ab imo
Fundamenta: fragor tota nunc rumpitur Aetna:
Nunc fusca pallent incendia mista ruina.
Ipse procul magnos miratur Iuppiter ignes:
Nê ue sepulta noui surgant in bella gigantes:
Neu ditem regni pudeat: neu tartara cælo
Vertat, in occulto. tantum premit omnia dextra:

Congeries operit saxorum, & putris arena.
Quæ nec sponte sua faciunt: nec corporis ullis
Sustentata cadunt robustis uiribus omnes.
Exigitur uertitur saxa uertice *
Indensum congesta rotant: uoluntq; profundo.
Hac causa expectata ruunt incendia montis.
Spiritus inflatis nomen languentibus aër.
Nam propè natura par est uiolentià semper.
Ingeniùm uelox illi, motusq; perennis.
Verum opus auxiliùm est ut pellat corpore: nullus
Impetus est ipsi: qua spiritus imperat, audit.
Nunc princeps, magnusq; sub hoc duce militat ignis.
Nunc quoniam in promptu est operi natura, soli q;
Vna ipsi uenti: quæ res incendia pascit,
Cum subito cohibetur: inest quæ causa silenti,
Subsequar. immensus labor est, sed fertilis idem.
Digna laborantis respondent præmia curis.
Non oculis solum pecudum miranda fuere,
More: nec effusis in humum graue pascere corpus:
Nosse fidem rebus: dubiasq; exposcere causas
Sæcra per ingentem: capitiq; attollere cælum.
Scire quot, & quæ sint in magno talia mundo
Prinçipia, occasus metuunt, ad sæcula pergunt:
Et firma æterno religata est machina uinelo.
Solis scire modum, et quanto minor orbita lunæ est:
Cur illi breuior bisse nos peruolet orbis:
Annuus ille monet: quæ certo sydere currant:
Ordine quæ ue suo, careant incondita cura.
Scire uices etiam signorum, & tradita iura.
Nubila cur cœlo terræ denuntiat imbres:

Quo rubeat Phœbe, quo frater palleat igne.
 Tempora cur uariant anni; primaq; inuenta
 Ver æstate perit: cur æstas ipsa senescit:
 Autumnôq; obrepit hyems: & in orbe recurrit.
 Arem scire helices: & tristem nosse cometen:
 Lucifer unde micet: quâ ue hesperus: unde bootes.
 Saturni cur stella tenax: cur martia pugnax.
 Quo rapiant nautæ, quo sydere lintea tendant.
 Scire uias maris: & cœli prædicere cursus:
 Quo uolet Orion: quo Sirius incubet index.
 Et quæcunq; iacent tanto miracula mundo,
 Non digesta pati, nec aceruo condita rerum:
 Sed manifesta notis certa disponere sede
 Singula: diuina est animi, ac iucunda uoluptas.
 Sed prior hæc hominis cura est cognoscere terram:
 Et quæ nunc miranda tulit natura, notare:
 Hæc nobis magna affinis cœlestibus astris.
 Nam quæ mortales spes est? quæ amentia? maius
 In Iouis errantes regno perquirere uelle:
 Tantum opus ante pedes transire, & perdere segnes.
 Torquemur miseri in paruis, premimurq; labantes:
 Dum sese pretio redimant: uerumq; professa est.
 Tum demum uiles taceant, inopesq; relictae.
 Noctes, atq; dies, festinant arua coloni.
 Callent rure manus: glebarum expellimur usu.
 Hæc platanis humus, hæc herbis dignissima tellus:
 Fertilis hæc, segetiq; feracior: altera uiti:
 Hæc diti melior pecori. syluisq; fidelis.
 Aridiora tenent oleæ: succosior ulmus
 Grata. leues cruciant animos, & corpora cause.

Horrea uti saturent: tument & dolia musto:
Plenaq; defecto surgant fœnilia campo.
Sic auidi semper qua uisum est carius istis,
Implendus sibi quisq; bonis est artibus. illæ
Sunt animi fruges: hæc rerum maxima merces!
Sic quid' occulto naturæ terra coercet:
Nullum fallere opus: non multos cernere sacros
Aetnæi montis fremitus, animumq; furentis:
Non subito pallere sono: non credere. subter
Scrutamur rimas, & uertimus omne profundum.
Queritur argenti semen: nunc aurea uena.
Torquentur flamma terræ: ferroq; domantur.
Cælesti migrasse minas, aut tartara mundi.
Nosse quid impediât uentos: quid nutriat igneis:
Vnde repente quies, & multo fœdere pax sit.
Concrecant animi penitus: seu forte cauernæ,
Introitusq; ipsi seruent: seu terra minutis
Rara foraminibus, ne uenis abstrahat auras.
Plenius hoc etiam rigido qua uertice surgit.
Illinc infestus, atq; hinc obnoxius intus
Vndiq; diuersas admittere cogitat auras:
Et coniuratis addit concordia uires.
Sive introrsus agunt nubes, & nubilus auster:
Seu forte flexere caput: tergoq; feruntur.
Præcipiti delata sono premit una: fugatq;
Torrentes auras: pulsataq; corpora densat.
Nam ueluti sonat ore diu Tritona canoro,
Pellit opes collectus aquæ: uictusq; mouere
Spiritus, & longas emugit buccina uoces:
Carmineq; irriguo magnis cortyna theatris



I mparibus numerosa modis canit arte regentis,
 Quæ tenuem impellens animam subremigat unda.
 H aud aliter summotâ furens torrentibus aura
 P ugnat in angusto: et magnū commurmurat Aetna.
 C redendum est etiam uentorum existere causas
 S ub terris similes harum, quas cernimus extra.
 V t cum densa cremant inter se corpora, turba
 E lisa in uacuum fugiant: & proxima secum
 N omuna tota trahunt: tutaq; in sede resistunt.
 Quod si forte mihi quædam discordia tecum est:
 P rincipijsq; alijs credas consurgere uentos:
 N on dubium rupes aliquas, penitusq; cauernas
 P roruere ingenti sonitu: casuq; propinquas
 D iffugere, impelliq; animas. hinc cernere uentos.
 A ut humore etiam nebulas effundere largo:
 V t campis, agrisq; solent, quos obruit amnis.
 V allibus exoriens caligat nubilus aër:
 F lumina parua ferunt auras. uis proxima uento est:
 E t minus aspirat fortis, & uerberat humor.
 A tq; hæc in uacuo si tanta potentia rerum est:
 H oc plura efficiant infra, clusiq; necesse est.
 H is agitur causis extra: penitusq; coactis
 E xagitant uentos: pugnant in faucibus arcte:
 P ugnantes suffocat: & intus ut unda profundo
 T erq; quaterq; exhausta graues ubi perbibit Euros:
 I ngeminat fluctus: & primos ultimus urget.
 H aud secus astrictus certamine tangitur ictu
 S piritus: inuoluensq; suo sibi pondere uires
 D ensa per ardentis exercet corpora uenas:
 E t quacunq; iter est, properat: transitq; morantem.

D onec confluuio reuolutis æstibus amnis
E xilit: atq; furens tota uomit igneus Aetna.
Q uod si forte putas iisdem decurrere uentos
F auibus: atq; iisdem pulsos remeare: notandas
R es oculis locus ipse dabit: cogetq; negare.
Q uamuis cæruleo sicut Ioue frigeat æther:
P urpureoq; rubens surgat iubar aureus ostro:
I llinc obscura semper caligine nubes,
P igraq; defuso circum stupet humida uultu:
P rospectat sublimis opus, uastosq; recessus.
N on illam uidet Aetna: nec ullo intercipit æstu.
O bsequitur quacunq; iubet leuis aura: reditq;.
P lacantes etiam cœlestia numina thure
S ummo cerne iugo, uel qua liberrimus Aetnae
I mprospectus hiat, tantarum semina rerum
S i nihil irriter flammæ, stupeatq; profundum.
H uic igitur credis torrens ut spiritus illi
Q ui rupes, terramq; uorat, qui fulminat ignes
C ur egit uires, & præceps flexit habenas.
P ræsertim ipsa suo decliua pondere nunquam
C orpora diripiant: ualidoq; absolueret arcu.
Q uod nisi fallor, adest spes: tantusq; ruinis
I mpetus attentos oculorum transfugit ictus.
N ec leuitas tantos igitur ferit aura, mouetq;:
S parsa liquore manus sacros ubi uentilat ignes.
V erberat ore tamen, pulsataq; corpora nostra
I ncurfant: adeo tenuis uim causa repellit.
N on anerem, stipulam ue' leuem, non arida sorbet
G ramina: non tenuis plantis humor exit eisdem:
S urgat adoratis sublimis fumus ab aris:

Tanta quies illi est, & pax innoxia parti.
 Sive peregrinis igitur, proprijsq; potentis
 Coniurant animæ causis: ille impetus ignis
 Et montis partes atras subuertat arena:
 Vastaq; concursu trepidantia saxa fragoris,
 Ardentesq; simul flammæ, ac fulmina rumpunt.
 Haud aliter, quàm cum pronò iacere sub austro:
 Aut aquilone fremunt sylvæ: dant brachia nodo
 Implicatæ. hæc serpunt iunctis incendia ramis.
 Nec te decipiant stolidi mendacia vulgæ:
 Exhaustos cessare sinus: dare tempora rursus:
 Vt rapiant vires, repetantq; in prælia uicti.
 Pelle nefas animo: mendacemq; exue famam.
 Non est diuinis tam sordida rebus egestas:
 Nec paruo mendicat opes: nec corrogat auras.
 Præsto sunt operi uentorum examina semper:
 Causa latet quærunt pariter: coguntq; morari.
 Sæpe premit fauces magnis extracta ruinis
 Congeries: clauditq; uias luctamine ab imo:
 Et scisso ueluti tecto sub pondere præstat.
 Haud secus, ac teneros cum secum frigida monti
 Desidia est: tutoq; licet discedere montes.
 Post, ubi continuere moram, uelocis urgent.
 Pellunt oppositas moles: ac uincula rumpunt:
 Quicquid in obliquum est, frangunt iter: acrior ictu
 Impetus exoritur: magnis operata rapinis
 Flamma micat: latoq; ruens exundat in agros.
 Si cessant à iure ferunt spectacula uenti.
 Nunc superant quæcunq; regant incendia sylvæ.
 Quæ flammæ alimenta nocent: quid nutriat Aetna.

I ncendi poterunt. illis uernacula causis
M ateria: appositumq; igni genus utile terrent:
V ritur assidue calidus nunc sulfuris humor:
N unc spissus crebro præbet murumine succos.
P ingue bitumen adest: & quicquid communis acres
I rritat flammæ. illius corporis Aetna est:
A tq; hanc materiam penitus discurrere fontes
I nfectæ erumpunt & aquæ radice sub ipsa.
P ars oculis manifesta iacet: quæ corpore dura est,
A clapis. in pingui feruent incendia succo.
Q uin etiam uane quedam sine nomine saxa
I oto monte liquant: illis custodia flammæ
V era, tenaxq; data est: sed maxima causa molaris
I llius incendi lapidis, sic uindicat Aetnam.
Q uem si forte manu teneas, ac robore cernas:
N ec seruare putes ignem: nec spargere posse.
S ed simulac ferro quæras, respondet: & ictu
S antillat color. hunc multis circumdare flammis:
E t patere extorquere animos: atq; exue robur:
F undetur ferro citius. nam mobilis illi,
E t metuens natura mali est: ubi cogitur igni.
S ed simulatq; hausit flammæ: non tutior haustu
V lla domus seruans aciem, duramq; tenaci
S epta fides: tutum est illi patientia uicto
V ix unquam. redit in uires: atq; euomit ignem.
T otus enim denso stipatur robore tardans:
P er tenues admissa uias incendia nutrit:
C unctanterq; eadem, & pigre accepta remittit.
N ec tamen hoc uno quod montis plurima pars est,
V inat: & incendiij causam tenet ille profecto.

M iranda est lapidum uinax, animosaq; uirtus.
 C ætera materies quæcunq; est fertilis igni,
 V t semel accensa est, moritur: nec restat in illa,
 Q uod repetas: tantum cinis, & sine semine terra est.
 H ic semel, atq; iterum patiens, ac nulle perhaustis
 I gnibus instaurat uires: nec desinit ante,
 Q uàm leuis exhansito defeat robore pumex.
 I n cinerem, putresq; iacet delapsus arenas.
 C erne locis etiam similes arsisse cauernas.
 I llic materia nascantis copia maior:
 S ed genus hoc lapidis certissima signa caloris,
 Q uod nullas adiunxit opes: & languet in ignes.
 D icatur insignis flagrans Aenaria quondam
 N unc extincta super: tectisq; Neapolin inter
 E t Cumas locus est multis iam frigidus annis:
 Q uãuis æternum pinguescat ab ubere sulfur
 I n mercem legatur. tanto est fecundius Aetnae.
 I nsula: cui nomen facies dedit ipsa rotunda.
 S ulfur enim solum, nec obesa cacumne terra est,
 E t lapis accretus regerendis ignibus aptus.
 S ed raro sumat, qui uix, si accenditur, ardet:
 I n breue, mortales flammæ, quod copia nutrit.
 I nsula durata uulcani nomine sacra.
 P ars tamen incendi maior refrixit: & alto
 I actatas recipit classes: portuq; tuetur.
 Q ui restat minor, & diues satis ubere terra est:
 S ed non aetnaeis uires quæ conferat illi.
 A tq; hæc ipsa tamen iam quondam extincta fuisset:
 N i furtim aggeneret secretis callibus humor
 M ateriam, sylvamq; suam: pressorq; canali

Huc, illuc ageret uentos: & pasceret ignes.
Sed melius res ipsa nota est, spectataq; ueris
Ocurrit signis: nec tentat fallere pestem.
Nam circa latera, atq; imis radicibus Aetnae
Candentes efflant lapides: disiectaq; saxa
Intereunt uenis: manifesto ut credere possis
Pabula, & ardendi causam lapidem esse molarem.
Cuius defectus ieiunos colligit ignis.
Ille ubi collegit flammam: iacet: & simul ictu
Materiam accendit: cogitq; liquefcere secum.
Haud equidem mirum factu, quod cernimus extra.
Silenitur opus, restat magis: uritur illic,
Sollicitatq; magis uicina incendia saxum:
Certaq; uenturae praemittit pignora flammæ.
Nam simulatq; mouet curis turbamq; minutus
Dissugit. extemploq; solum trahit: ictaq; ramis,
Et graue sub terra murmur demonstrat: & ignes
Tum pauidum fugere, & sacris credere rebus
Parere: & tuto speculaberis omnia collis.
Nam subito efferuent onerosa incendia raptis:
Aetnae subeunt moles: truncaq; ruinae,
Prorouolunt: atq; atra sonant examina arenae.
Nec recipit flammam: mons hic defessus anhelat:
Atq; aperit se hostis: decrefcit spiritus illic.
Haud aliter, quam cum leto deuicta trophaeo
Prima iacet campis acies, & castra sub ipsa.
Tum si quis lapidum summo pertabuit igni
Asperior sopita, & quaedam sordida fax est:
Qualem purgato cernes discedere ferro.
Verum ubi paulatim exiluit sublata caducis

Congeries saxi: angusto uertice surgunt.
Sic ueluti in fornace lapis torretur: & omnis
Exutus penitus uenis subit altus humor:
Amissis opibus, leuis & sine pondere pumex
Excoquitur: liquor ille magis seruare, magisq;
Fluminis in speciem mutis procedere tandem
Inapit: & primis demittit collibus undas.
Illæ paulatim bis sena in nullia pergunt:
Quipe nihil reuocat: curtis nihil ignibus obstat:
Nulla tenet frustra moles: simul omnia pugnant.
Nunc syluas, rupesq; notant hæc tela: solumq;
Ipsa adiutat opes: facilesq; sibi induit annis.
Quod si forte cauis cunctatus uasibus hæsit:
Vtpote inæquales uoluens perpascatur agros:
Ingemnat fluctus: & stantibus increpat undis.
Sicut cum curuo rapidum mare ærnitur æstu.
Ad primum tenuis sinus agit ulteriores,
Progrediens late diffunditur & succernens.
Flumina consistunt ripis, ac frigore durant:
Paulatimq; ignes coeunt: ac flamma missis.
Exuitur fauces tunc prima, ut quæq; rigescit
Effumat moles: atq; ipso pondere tracta
Voluitur ingenti strepitu: præcepsq; sonanti
Cum solido inflexa est: pulsatos dissipat ictus:
Et qua disclusa est, candenti robore fulget.
Emicat examen: plagis ardentia saxa
Sintilla procul esse fide procul esse ruentem.
Incolum feruore cadunt. uerum impetus ignes
Sifumant quondam ut ripas traiecerit amnis,
Vix iunctis qui squam fixo dimouerat illas,

V icenos per sepe dies iacet obruta moles.
S ed frustra certis disponere singula causis
T entamus: si firma manet tibi fabula mendax:
M ateriam ut credas aliam furere igne fauillam
P lurima pro pietate simul concre scere: siue
C ommistum lento flagrare bitumine sulfur.
N am post exustam cretam quoq; robora fundit:
E t figulos huic esse fidem. dein frigoris usu
D uritiem reuocare suam: & constringere uenas.
S ed signum commune leue est, atq; irrita causa,
Q uæ trepidat. uerum ubi certo pignore constat.
N am uelut arguti natura est æris & ignis,
C um donitum constat, eademq; & robore saluo:
V tranq; ut possis æris cognoscere portam.
H aud aliter lapis ille tener seu forte madentes
E ffluit in flammis: seu sit securus ab illis:
C onseruatq; notas: nec uultum perdidit ignis.
Q uin etiam externam multis color ipse resoluit
N on odor, aut leuitas. putris magis ille, magisq;
V na operis facies, eadem perq; omnia terra est.
N ec tamen inficior lapides ardescere certos,
I nterius furere accensos: hæc propria uirtus.
Q uin ipsis quedam siculi cognomina saxis
I mposuere: fricas etiam ipso nomine signant
F usilis esse notas: nunquam tamen illa liquefcunt.
Q uamuis materies foueat succosior intus:
N ec penitus uenæ fuerint commissa molari.
Q uod si quis lapidis miratur fusile robur:
C ogitet obscuri uerissima dicta libelli,
H eracleti, & ibi nihil insuperabile gigni

Omnia quæ rerum natura semina iacta.
Sed nimum hoc mirum, densissima corpora sæpe
Et solido vicina, tamen compescimus igni:
Non animos æris flammis succumbere cernis?
Lentitem plumbi non exuit? ipsaq; ferri
Materies prædura tamen subuertitur igni?
Spissaq; suspensis fornacibus aurea saxa
Exudant pretium? & quadam fortasse profundo,
Incomperta iacent: similiq; obnoxia sorti.
Nec locus ingenio est: oculi te iudice uincunt.
Nec lapis ille riget percussus, & ignibus obstat:
Si paruis torrere uelis: cæloq; patenti,
Candentem, pressumq; agendum fornace coerce:
Nec sufferre potest: nec sæuim durat in hostem.
Vinatur: & soluit uires: captusq; liquefcit.
Quæ maiora putas autem tormenta moueri
Posse manu? quæ tanta putas incendia nostris
Sustentare opibus? quantis fornacibus Aetna
Vritur, a sacro nunquam non feralis igne.
Sed non qui nostro feruet moderatior usu:
Sed cælo propior: uel quali Iuppiter ipse
Armatus flamma est: his uiribus additus ingens
Spiritus astrictis elisus faucibus, ut cum
Fabriles operas rudibus contendere massis
Festinant: ignes quatiant: follesq; trementes
Exanimans: pressoq; instigant agmine uentos.
Hæc operis fama est: sic nobilis uritur Aetna.
Terra foraminibus uires trahit: urget in arctum
Spiritus incendi. uiuit per maxima saxa.
Magnificas ædes, operosaq; uisere templa

D iuitijs hominum, aut sacra memorare uetusta
 T raduce materia, & terris per proxima fatis
 C urremus: atq; auidi ueteris mendacia fame
 E ruimus: cunctasq; libet percurrere gentes.
 N unc iuuat ogygijs circumdata mœnia Thebis,
 C ernereq; & fratres, ille impiger, ille cavorus
 C ondere felices alieno interferit æuo.
 I nuitata pio nunc carmine saxa, lyrâq;
 N unc gemina ex uno fumantia saxa uapore
 M iramur: septemq; duces, raptumq; profundo.
 D etinet euros illic & sparta Lycurgi,
 E t sacer in bellum numerus sua turba recenti.
 N unc hic cecropiæ uarijs spectantur Athenæ
 C armunibus: gaudentq; sua uictrice Minerva.
 E xcidit hic reduci quondam tibi perfide Theseu
 C andida sollicito permittere uela parenti.
 T u quoq; Athenarum crimen, iam nobile sydus
 E rigone. sedes uestra en philomela canoris
 E uocat in syluis at tu soror hospita tectis
 A ciperis: solis Tereus ferus exulat agris.
 M iramur Troiæ aneres, & flebile uictis
 P ergamō, extinctosq; simul Phrygas, Hectora primū.
 C onspicimus magni tumulum ducis. hic & Achilles
 I mpiger, & uictus magni iacet Hectoris ultor.
 Q uin etiam graiæ fixos tenere tabellæ,
 S igna'ue, nunc paphiæ rorantes parte capilli,
 S ub truce nunc parui ludentes Colchide nati,
 N unc tristes circa subiectæ altaria ceruæ,
 V elatusq; pater, nunc gloria uina Mironis.
 Q uin etiam illa manus operum, turbaq; morantem.

Hæc uisenda putas terræ dubiusq; marisq;
 Artificis naturæ ingens opus aspice. nulla
 Cum tanta humanis rebus spectacula cernes.
 Præcipueq; uigil feruens cum sirius ardens.
 Insequitur miranda tamen sua fabula montem:
 Nec minus ille pius, quãquam sors nobilis ignis.
 Nam quando ruptis excaudit Aetna cauernis:
 Et uelut euerfis penitus fornacibus, ignis
 Euecta in longum rapidis feruoribus unda est,
 Haud aliter quàm cum sæuo Ioue fulgurat aether:
 Et nitidum obscura cælum caligine torquet.
 Ardabant aruis segetes, & millia culta
 Iugera cum dominis, syluæ, collesq; uirentes.
 Vix dum castra putant hostem mouisse: tremebant:
 Et iam finitimæ portas inuaserat urbis.
 Tum uero ut cuiq; est animus uiresq; rapina
 Utari conantur opes. gemit ille sub auro.
 Colligit ille arma: & stulta ceruicæ reponit.
 Defectum raptis illum sua carmina tardant.
 Hic uelox nimio properat sub pondere pauper:
 Et quod cuiq; fuit cari fugit ipse sub illo.
 Sed non incolumis dominum sua præda secuta est.
 Cunctantes uorat ignis: & undiq; torret auaros:
 Consequitur fugisse ratos: & præmia captis
 Increpat: ac nullis parsura incendia pascunt,
 Vel solis parsura pijs nanq; optima proles
 Amphinomus, fraterq; pari sub munere fortes,
 Cum iam uicinis streperent incendia tectis:
 Aspiciunt pigrumq; patrem, matremq; senemq;
 Se u iam defesso possissent lumine membra.

P arcite auara manus, dites attollere prædas:
I llis diuitiæ solæ materq; paterq;
H anc rapiunt prædam: mediumq; exire per ignem
I pso dante fidem properant. o' maxima rerum,
E t merito pietas homini tutissima uirtus.
E rubuere pios iuuenes attingere flammæ:
E t quacunq; ferunt illi uestigia, cedunt.
F elix illa dies, illa est innoxia terræ.
D extera sæua tenent: læuaq; incendia feruent.
I lle per obliquos ignes fraterq; triumphans
T utus uterq; pio sub pondere sufficit illam:
E t circa geminos auidus sibi temperat ignis.
I ncolumes abeunt tandem: & sua numina secum
S alua ferunt. illos mirantur carmina uatum.
I lle se posuit claro sub nomine Ditis.
N ec sanctos iuuenes attingunt sordida fata:
S ed uere cessere domus, & iura piorum.

Desferam

57

INCERTI AVTHORIS IN MOECENATIS OBITVM.

- D**esleram iuuenis tristi modo carmine fata:
Sunt etiam merito carmina danda seni.
- V**t iuuenis deslendus erat tam candidus, & tam
Longus annoso uiuere dignus auo.
- I**rreligata ratis nunquam defessa carina,
It, redit in vastos semper onusta lacus.
- I**lla rapit iuuenes prima florente iuuenta:
Non oblita tamen sed rapit illa senes.
- N**ec mihi Mæcenas tecum fuit usus amici:
Lollius hoc ergo conciliauit opus.
- F**idus erat nobis nam propter Caesaris arma,
Caesaris & similem propter in arma fidem.
- R**egis eras genus Hetrusci: tu Caesaris almi
Dextera, romanæ tu uigil urbis eras.
- O**mnia cum posses tanto tam carus amico:
Te sensit nemo posse nocere tamen.
- P**allade cum docta Phæbus donauerat artes.
Tu decus, & laudes huius, & huius eras.
- V**incit uulgares uincit Berillus arenas.
Littore in extremo quas simul unda mouet.
- Q**uod discinctus eras animo quoq;, carpitur unum.
Diluitur nimia simplicitate tua.
- S**ic illi uixere, quibus fuit aurea uirgo:
Quæ bene præcinctos postmodo pulsa fugit.
- I**nuide quid tandem tunicæ nocere solutæ?
Aut tibi uentosi quid nocere sinus?
- N**um minus urbis erat custos? & Caesaris hospes?
- h

Num tibi non tutas fecit in urbe uias?
 N octe sub obscura quis te uiolauit amantem?
 Quis tetigit ferro durior ipse latus?
 M aius erat potuisse tamen, nec uelle triumphos.
 Maior res, magnis abstinuisse, fuit.
 M aluit umbrosam quercum, nymphasq; canentes,
 Paucaq; pomosi iugera culta soli.
 P ieridas, Phœbumq; colens in mollibus hortis,
 Sederat argutus garrulus inter aues.
 M armorum maxonij uincunt monimenta libelli.
 Viuitur ingenio: cætera mortis erunt.
 Quid faceret? defunctus erat. comes impiger idem,
 Miles & Augusti fortiter usq; pius.
 I llum piscosi uiderunt saxa Pelori
 Ignibus hostilis reddere ligna ratis.
 P uluere in emathio fortem uidere Philippi.
 Quam tunc ille tener, quàm grauis hostis erat?
 C um freta niliacæ texerunt lata carinæ.
 Fortis erat circa, fortis & ante duces,
 M ilitis eoi fugientis terga secutus:
 Territus ad Nili dum fugit ille caput.
 P ax erat: hæc illos laxarant otia cultus.
 Omnia uictores Marte sedente decent.
 A ctus ipse lyram plectro percussit eburno:
 Postquam uictrices conticuere tubæ.
 H ic modo nubes erat: ne posset fortuna Romam
 Dotalem stupri turpis habere sui.
 H ic tela in profugos (tantum curuauerat arcum)
 Misit ad extremos exorientis equos.
 B acche coloratos postquam deuicimus Indos:

Potasti galea dulce inuante merum.
Et tibi securo tunicae fluxere solutae:
 Te puto purpureas tunc habuisse duas.
Sum memor, & certe memini sic ducere thyrsos
 Brachia purpurea candidiora niue.
Et tibi thyrsus erat gemmis ornatus, & auro:
 Serpentes ederae uix habuere locum.
Argentata tuos etiam sandalia talos
 Vinxerunt certe: nec puto Bacche negas.
Mollius es solito mecum tum multa locutus:
 Et tibi consulto uerba fuere noua.
Impiger Alcide multo defuncte labore
 Sic memorant curas te posuisse tuas.
Sic te cum tenera letum lussisse puella
 Oblitum nemeae, iamq; erymanthe tui.
Vltra nunquid erat? torsisti pollice fusos:
 Lenisti mersu leuia fila parum.
Percussit crebros te propter, Lydia nodos:
 Te propter, dura stamina rupta manu.
Lydia te tunicas iussit lascina fluentes
 Inter lanificas ducere saepe suas.
Claua torosa tibi pariter cum pelle iacebat:
 Quam pede suspensio percutiebat amor.
Quis fore credebat, premeret cum iam impiger infans
 Hydros ingentes uix capiente manu?
Cum'ue renascentem tereret uelociter hydram?
 Frangeret immanes uel Diomedis equos?
Vel tribus aduersis communem fratribus alium,
 Et sex aduersas solus in arma manus?
Fudit Aloidas postquam dominator olympi:

Dicitur in nitidum procubuisse bouem:
 A tq; aquilam misisse suam: quæ quæreret, ecquis
 Posset amaturouina referre Ioui.
 V alle sub idæa dum te formose sacerdos
 Inuenit: & presso molliter ungue rapit.
 S ic est: uictor amet: uictor potiatur in umbra:
 Victor odorata dormat inq; rosa.
 V ictorem uictus metuat. metus imperet illi:
 Membra nec in strata sternere discat humo.
 T empora dispensant usus: & tempora cultus.
 Hæc homines, pecudes, hæc moderantur aues.
 L ux est: taurus arat. nox est: requiescit: arator
 Liberat emerito feruida colla boui.
 C onglaciantur aquæ: scopulis se condit hirundo:
 Verberat egelido garrula: uere lacus.
 C æsar amicus erat: poterat uixisse solute:
 Cum iam Cæsar idem quod cupiebat, erat.
 I ndulsi merito: non est temerarius ille.
 Vicinus: Augusto iudice dignus erat.
 A rgo saxa pauens postquam scylleia legit,
 Cyaneosq; metus iam religanda ratis:
 V iscera dissecti mutauerat arietis agno
 Aetias, & succis omne perita suis.
 H iste Mæcenæ inuenescere posse decebat.
 Hæc utinam nobis Colchidos herba foret.
 R edditur arboribus florens reuidentibus atas:
 Et cur non homini quod fuit ante, redit?
 V iuacesq; magis ceruos decet esse pauentis?
 Si quorum in torua cornua fronte rigent.
 V iuere cornices multos dicuntur in annos.

Cur nos angusta conditione sumus?
Pascitur Aurora Tithonus nectare coniux.
 Atq; ita iam tremulo nulla senecta nocet.
Vt tibi uita foret semper medicamine sacro:
 Te uellem Aurora complacuisse uirum.
Ilius aptus eras croceo recubare cubili.
 Et modo puniceo rore leuante torum,
Ilius aptus eras roseas tu iungere bigas:
 Tu dare purpurea lora regenda manu:
Tu mulcere iubam: cum iam torfisset habenas
 Procedente die respicientis equi.
Quasiuere tori iuuenem sic Hesperon illum:
 Quem nexum medio soluit in igne Venus:
Quem nunc in fuscis placida sub nocte nitentem
 Luciferum contra currere cernis equis.
Hic tibi corycium, casias hic donat olentis,
 Hic e' palmiferis balsama missa iugis.
Nunc pretium candoris habes, nunc redditus umbris.
 Te sumus obliti decubuisse senem.
Ter Pylium fleuere sui, ter Nestora canum.
 Dicebantq; tamen non satis esse senem.
Nestoris annosi uixisses secula: si me
 Dispensata tibi stamina nente forent.
Nunc ego quid possum? tellus leuis ossa teneto:
 Pendula librato pondus & ipsa tuum.
Semper ferta tibi dabimus, tibi semper odores:
 Non unquam sitiens, florida semper eris.
Sic est Mæcenas futo ueniente locutus,
 Frigidus, & iam iam cum moriturus erat.
Me' ne inquit iuuenis primæui Iuppiter ante

Augustam Bruti non cecidisse fidem?
 Pectore maturo fuerat puer, integer æuo,
 Et magnum magni Cæsaris illud opus.
 Discedo: uellemq; prius. non omnia dixit:
 Inciditq; pudor, quæ propè dixit amor.
 Sed manifestus erat moriens: quærebat amatæ
 Coniugis amplexus, oscula, uerba, manus.
 Si tamen hoc satis est, uixi te Cæsar amico:
 Et morior dixit, dum moriorq; satis.
 Mollibus ex oculis aliquis tibi procidet humor:
 Cum dicar subita uoce fuisse tibi.
 Hoc mihi contingat: iaceam tellure sub æqua.
 Nec tamen hoc ultra me potuisse, uelim.
 Sed meminisse uelim. uinam sermionibus illic.
 Semper ero: semper si meminisse uoles.
 Et decet: Et certe uinam tibi semper amicus:
 Nec tibi qui moritur, desinit esse tuus.
 Ipse ego quicquid ero cineres, interq; fauillas,
 Tunc quoq; non potero non memor esse tui.
 Exemplum uixi te propter molle beate:
 Unus Mæcenas teq; ego propter eram.
 Arbitrator ipse fui: uolui quod, contigit esse.
 Pectus eram uere pectoris ipse tui.
 Uine diu mi care. senex: pete sidera sero.
 Est opus hoc terris: te quoq; uelle decet.
 Et tibi succrescant iuuenes bus Cæsare digni:
 Et tradant porro Cæsaris usq; genus.
 Sit securæ tibi cum primum Liuiæ coniux.
 Expleat amissi munera ruptæ gener.
 Cum deus in terris diuis insignis auitis:

R
 Q
 F
 O
 F
 Q
 E
 L
 A
 Q
 V
 A
 S

60
Te Venus in patrio collocet alma sinu.

INCERTI AVTHORIS IMA-
GO IN VNDA.

R edditur effigies liquida spectantis in unda:
Qualis in aduerso speculorum cernitur orbe.

F ormas pura refert oculis spectantibus unda:
O biecto quales speculi fulgore uidentur.

F ontis aquæ reddunt simulachra imitantia uerum:
Qualia leue refert speculi, cum cernimus, æquor.

E xprimit oppositas immobilis unda figuras:
L euati quales speculi nitor ipse remittit.

A pparet mendax illimi fonte figura:
Qualem reiectat speculi nitidissimus orbis.

V nda quieta refert alto de gurgite formas:
A c ueluti speculum nitido splendore coruscans.

S pectantis faciem mūdissimus assimilat fons:
S icut in opposito speculi solet æquore cerni.

F orma repercussu liquidarum surgit aquarum:
Qualis purifico speculorum ex orbe relucet.

F ontibus in liquidis simplex generatur imago:

h 4

V t̄ solet à speculo facies splendente referri:

E ffiges liquido respondet ab æquore fontis:

*Q*ualis & à speculo simulatrix umbra resultat.

E ffigit species purissimus humor aquarum:

P lana uelut speculi uinas imitantia formas.

F onte repulsatur depicta tuentis imago:

C eu leui in speculo solet apparere figura.

**AMNIS GLACIE CON-
CRETVS.**

*Q*ua ratis egit iter, iuncto boue plaustra trahuntur:
Postquam trisus hyems frigore uinxit aquas.

S ustinet unda rotam, patulae modo peruia puppi:
Vt concreta gelu marmoris instar habet.

*Q*uas mō plaustra premunt undas, ratis ante se cabat:
Postquam brumali diriguere gelu.

V nda rotam patitur, celerem nunc passa carinam:
In glaciem solidam uersus ut amnis abit.

*Q*ua solita est ferre unda rates, fit peruia plaustris:
Vt stetit in glaciem marmore uersa nouo.

S emita fit plaustro, qua puppis aduincta cucurrit:

Postquam frigori snqbruma coegit a quas.

O rbita signat iter, modo qua cauus alueus exit:
Stringit aquas tenues ut glacialis hyems.

A mnis iter Plaustro dat, qui dedit ante carina:
Duruit ut uentis unda: fit apta rotis.

P laustra boues ducunt, qua remis acta carina est:
Postquam dirigit crassus in amne liquor.

V nda capax ratiuum, plaustris iter algida præbet:
Frigoribus sæuis ut stetit amnis iners.

P laustra uiam carpunt, qua puppes ire solebant:
Frigidus ut Boreas obstupescit aquas.

I R I S.

T aumantis proles uarianti ueste figuras;

M ulticolor picto per nubila deuolat arcu:

C um sol ardentis radios in nubila iecit.

C um sol horrifico nimbos fulgore repleuit:

A pparet uarij radijs distincta coloris

I ris: & insigni decorat curuamine cœlum.

C lara sub ætherijs fulget Thaumantia proles

N ubibus: ut radijs plunium sol attigit imbrem:

E t picturato cœlum uelamine cingit.

*D*icolor ætherijs apparet nubibus Iris:
*P*ostquam flammiferi rapuerunt lumina solis:
*E*t cælum varijs miranda coloribus ornat.

*I*mbriferas nubes radijs ubi contigerit sol:
*L*uce sub aduersa varios iacit unda colores.
*D*icitur hæc Iris picto spectantibus arcu.

*D*um nubes radijs tetigit fulgentibus atras
*P*hæbus: & aduerso lumen resplenduit imbri:
*T*unc Iris uario circumdat nubila ancti.

*M*irifico nubes ambit Thaumante creata:
*Q*uas cum ex aduerso tetigit rota fulgida solis:
*T*unc iacit insignes per nubila densa colores.

*N*untia Iunonis uario decorata colore,
*A*ethera nubificum complectitur orbe decoro:
*C*um Phæbus radios in nubem iecit aquosam.

*N*ubila cum Phæbus perfudit lumine claro:
*T*um fit ut humor aquæ suffulgeat: atq; colores
*S*ub varia specie iaciat mirabilis arcus.

*C*um radijs imbres, & aquarum pendulus humor
*T*angitur: existit, quam Græcia nominat, Iris
*M*ultorum insignis uario splendore colorum.

*I*ris habet varios subiecta luce colores:
*Q*uam sol imbrifera fulgens de nube creauit:

62
C um pepulit radijs obstantia nubila claris.

L uce repentina cum sol impleuit aquosas

A duersus nubes: effulget protinus Iris

P icta ueste decens, & multicoloribus alis.

QVATVOR ANNI TEMPESTATES.

OVIDII.

V erq; nouum stabat cinctum florente corona:

S tabat uida Aestas: & spica ferta gerebat.

S tabat & Autumnus calcatis sordidus uuis:

E t glacialis Hyems canos hirsuta capillos.

INCERTI AVTHORIS.

V ere sinum tellus aperit: floresq; ministrat.

T empore solis, ager messes fert pinguis opimas.

F œcundos Autumnæ lacus de uitibus implet.

V is Hyemis glacie currentes alligat undas.

F rigoribus pulsus nitidum Ver æthera mulcet.

S cindit agros Aestas Phœbeis ignibus ardens.

A utumno dat Hyems mustum uicina teporem.

A lbentis hæc durat aquas: & flumina necit:

V er pingit uario gemmantia prata colore.

I gnea uestit agros culms cerealibus Aestas.

V itibus Autumnus turgentes detrahit uinas.

F rigore at hyberna est grauidus nix nubilus æther.

V ere Venus gaudet florentibus aurea fertis.

F lora Ceres æstatis habet sua tempore regna.
V inifero Autumno summa est tibi Bacche potestas.
I mperium sæuis hyberno tempore uentis.

V ere grauis fundit tellus cum floribus herbas.
F rugiferas aruis fert Aestas torrida messes.
P omifer autumnus tenero dat palmitæ fructum.
M ox humus hybernis albescit operta pruinis.

V ere nouo latis decorantur floribus arua.
A t riget æstiuis hirsutus campus aristas.
L abra per Autannum musto spumantia feruent.
D eponunt frondes hyemali tempore syluæ.

V er placidum uario necit de flore coronas.
S picea ferta gerit calidissima solibus Aestas.
T emporaq; autumnu cingunt tua Bacche racemis.
T ristis hyems montes niueo uelamine uestit.

V er agrum gemmis nitidum stellantibus ornat.
A t feruens æstas pinguiissima frugibus arua.
M ox autumnali redolet uindemia factu.
F rōde nemus male nudat hyems: amnesq; rigescūt.

P urpureos flores humus effert uere comanti.
A t Cereris donis horrescunt arua per æstum.
B acche tuo tempus fluit autumnale liquore.
O btegatur tellus per frigora ueste niuali.

V ere tepet picto zephyris spirantibus aër.

D ecrefcunt celeres æftiuis ignibus amnes.
T emperies autumnæ fluit tua nectare dulci.
P erq; hyemem lentus cælo niuis aduolat Imber.

V eris honos tepidi floret: uere omnia rident.
A rua sub æftiuis undant horrentia flabris.
V ite coronatas autumnus degrauat ulmos.
D ecuit ipfe rigor: fyluis hyemalis honorem.

F lore folum uario depingit odoriferum uer.
F alci feramq; deam melfes remorantur in æftu.
D at mufco grauidas autumnus pomifer uuas.
S cythonia glacialis Hyems niue cana fenefcit.

SOLIS ORTVS.

A urora oceanum croceo uelamine fulgens
 Liquerat: & bijugis uefta rubebat equis.
L uce polum nitida perfundit candidus orbis:
 Et clarum emicuit fole oriente iubar.

R ofcida puniceo Pallantias exit amictu,
 Aftigerum inficiens luce oriente polum.
S ol infigne caput radiorum ardente corona
 Promit ab æquoreis Tethyos ortus aquis.

E xtulit oceano caput aureus igniferum Sol:
 Fugerunt toto protinus astra polo.
C oncellere Deo tenebræ: rebusq; colores
 Lux iterum cunctis reddidit alma fuos.

Tithoni coniux roseo sub lumine terras
Inficit, & cælum lutea siderum:
Cum sol igniferos currus e' gurgite magno
sustulit: & claris astra fugavit equis.

Nox abit astrifero uelamine cincta micanti:
Et redigit stellas: exoriturq; dies.

Emicat oceano Phæbi rotæ clara relicto:
Illustrata nitent lumine cuncta suo.

Aurea fulgebat roseis Aurora capillis:
Et matutino rore madebat humus:

Tethyos undinagæ cum profilit æquore Titan,
Flammiferos uultus ore micante ferens.

Exoritur Phæbus perfundens luce nitenti
Et maria, & terras, stelli ferumq; polum.

Astraq; cesserunt fulgentia crinibus aureis:
Et nox sydereas occulit atra faces.

Sol oriens, currusq; suos e' gurgite tollens
Oceano, claro reddidit orbe diem:

Flammiferumq; iubar terræq; poloq; reduxit:
Et pepulit radijs astra repente suis.

Memnonis ut genitrix infecerat humida cælum:
Et roseis manibus sydera dispulerat:

Phæbus atlanteis e' fluctibus aureus orbem
sustulit igniferum: luxq; diesq; redit.

Praenia flammiferi currus Aurora rubebat:
 Extuleratq; alto gurgite Phœbus equos:
Noctuagosq; simul radijs flagrantibus ignes
 Depulerat cælo, reddideratq; diem.

Vix Aurora suo rubescerat æthera currus:
 Summaq; canebat roribus herba nouis:

Prosilit è medijs candens rota Tethyos undis:
 Et uaga cesserunt sydera solis equis.

Surgit ab oceano Tithoni fulgida coniux:
 Et ueste ab rosea subruit ipsa pedes.

Tum Phœbus radijs rutilum fulgentibus orbem
 Depellit tenebras: noxq; peracta fuit.

XII SIGNA COELESTIA.

Primus adest Aries, Taurusq; insignibus auro
Cornibus, & Fratres, & Cancer aquatile signum,
Tum Leo terribilis Nemees, atq; innuba Virgo.
Libra subit, caudaq; animal quod dirigit ictum:
Armatusq; arcu Chiron, & Corniger Hircus.
Fufor aquæ simul, & fulgenti lumine Pisces.

Proditor est Helles, & proditor Europæus,
Et Gemini iuuenes, & pressus ab Hercule Cancer,
Horrendusq; Leo sequitur cum Virgine sancta,
Libraq; lance pari, & uiolentus acumine caudæ,
Inde Sagittiferi facies senis, & Capricornus,
Et qui portat aquam puer urniger, & duo Pisces.

S ignorum princeps Aries, & Taurus, & una
T yndarida iuuenes, & feruida brachia Cancri,
H erculeusq; Leo, Nemeæ pauor, almaq; Virgo,
L ibra iugo æquali pendens, & Scorpius ater,
C entaurusq; senex Chiron, & Cornua Capri,
E t iuuenis gestator aquæ, Piscesq; supremi.

C orniger astrorum ductor, Taurusq; secundus,
T um sydus geminum, & Cancri gemmantis imago,
T ruxq; Leo, & Virgo, quæ spicæ munera gestat:
E t libram qui Cæsar habet, Chelæq; minaces,
A tq; arcu pollens, & salsi gurgitis Hircus,
V rnaq; nimiferi, Piscesq; nouissima forma.

D ux Aries, & frons Tauri metuenda minacis,
E t Leda soboles, & Cancri torridus ignis,
T erribilisq; Leo, species quoq; Virginis almæ,
M omentumq; sequens, caudaq; timendus adunca,
H inc tendens arcum, liquidi Caper æquoris inde,
T roianusq; Puer, gemuiq; sub æthere Pisces.

N ubigenum iuuenum uector, Tauriq; trucidis frons,
E t proles duplex Iouis, & nepa torrida flammis,
A estifer inde Leo iusta cum Virgine fulgens,
Q uam sequitur Libra, & uiolenta cuspide senus,
S emifer. Arripotens subit, & Capricornus aquosus,
E t cui nomen aquæ faciunt, Piscesq; gemelli.

C orniger in primis Aries, & Corniger alter
T aurus, item Gemini, sequitur quos Cancer adustus,
T erribilisq;

Terribilisq; feræ species, & iusta puella,
Libra simul, nigrumq; ferens in acumine uirus,
Centaurusq; biformis adest, pelagiq; procella,
Atq; amnem fundens, & Pisces sydus aquosum.

Cornigeri ductor gregis, Europæ quoq; uector,
Et duo Tyndaridæ, tum Cancer Sole perustus,
Herculeaq; manu pressus Leo, & optima Virgo.
Hinc trutinæ species uenit, armatusq; ueneno
Scorpheus, atq; sagittifer æquoreiq; Capri frons,
Quiq; urnam gerit, & Pisces duo signa sub uno.

Prinicipium signis ouium sator, inde Iuuenicus,
Progenies duplex, & aquarum Cancer alumnus,
Pressa sub Herculeis manibus fera, iustaq; Virgo,
Libra subest, caudaq; ferens letale uenenum,
Tum geminus Chiron, & Corniger æquoris alti,
Dilectusq; Ioui puer, & duo sydera Pisces.

Dux gregis, et placidū pandēs subit æthera **T**aurus,
Germaniq; pares, & Cancro iam comes æstus,
Atq; Leo primus labor Herculis, & pia Virgo.
Libra comes sequitur, munitans & scorpheus ictu,
Et qui tela gerit Centaurus, & æquoris Hircus,
Deucalionis aquæ, & Pisces postrema figura.

Velleris aurati fulget pecus, aurea cælo,
Zetus, & Amphion, Cancrîq; figura calentis.
Insequitur Leo sæuus, & almæ Virginis astrum,
Hinc æquale iugum, caudaq; uenenifer unca,

*C*entaurusq; minax arcu, & Neptunia proles,
*Q*uiq; refundit aquas, & Pisces ultimus ordo.

DE LVDO.

*S*perre lucrum: uexat mentes insana cupido.
*F*raude carete graues: ignari cedite doctis.

*L*usuri nummos, animos quoq; ponere debent.
*P*one malas, quoties ludendo uinceris, iras.

*L*udite secure, quibus æs est semper in arca:
*S*iquis habet nummos ueniens, exibat inanis.

*L*usori cupido semper grauis exitus instat.
*S*ancta probis pax est: irasca desine uictus.

*N*ullus ubiq; potest felici ludere dextra.
*I*nitio furij ego sum tribus addita quarta.

*P*lecte truces animos, ut uere ludere possis.
*P*onite mature bellum precor: iraq; cesset.

INCERTI AVTHORIS.

*S*us, Iuuenis, Serpens, casum uenere sub unum.
*S*us iacet ex ictu: pede serpens: ille ueneno.

*A*nguis, Aper, Iuuenis, pereunt ui, uulnere, morsu.
*H*ic fremit: ille gemit: sibilat hic moriens.

66

*S*us, *S*erpens, *I*uuenis pariter periere uicissim.
*D*ente perit *I*uuenis: *S*erpens pede: *P*orcus ab ictu.

INCERTI AVTHORIS.

*L*ittera rem gestam loquitur: res ipsa medullam
verbi, quam uinax mens uidet, intus habet.

EST ET NON INCERTI
AVTHORIS.

*E*st, & non cuncti monosyllaba nota frequentant.
*H*is demptis, nihil est hominum quod sermo uoluet.
*O*mnia in his, & ab his sunt omnia: siue negotij,
*S*ive otij quicquam, seu turbæ, siue quietis,
*A*liter utro pariter nonnunquam, sæpe seorsis.
*O*bsistunt studijs, ut mores, ingeniumq;,
*E*t faciles, uel difficiles, contenti nata est.
*S*i consentitur, mora nulla interuenit, est, est.
*S*in controuersum, dissensio subijcet non.
*H*inc fora dissultant clamoribus: hinc furiosi
*I*urgia sunt *C*irci: cuneati hinc læta theatri
*S*editio: & tales agitat quoq; curia lites.
*C*oniugia & nati cum patribus ista quietis,
*V*erba serunt studijs, salua pietate loquentes.
*H*inc etiam placidis scola consona disciplinis,
*D*ogmaticas agitat placido certamine lites.
*H*inc omnis certat *D*ialectica turba sophorum.
*E*st lux: est ne dies ergo? non conuenit istuc.
*N*am facibus multis, aut fulguribus quoties lux,

E st nocturna homini, non est lux ista diei.
E st & non igitur, quoties lucem esse fatendum est:
S ed non esse diem. mille hinc certamina surgunt.
H inc pauci & multi quoq; talia commeditantes
M urmure concluso rabiosa silentia rodunt.
Q ualis uita hominū: duo quā monosyllaba uersant.

VIR BONVS.

V ir bonus, & prudens, qualem uix repperit unum
M illibus è multis hominum consultus Apollo:
I udex ipse sui totum se explorat ad unguem.
Q uid proceres, quid leno procax, quid opinio vulgi,
S ecurus, mundi instar habens, teres atq; rotundus,
E xternæ nequid labis per leuia fidat.
I lle, dies quam longus erit sub sydere Cancrī:
Q uantaq; nox tropico se porrigit in Capricorno:
C ogitat: & iusto trutinæ se examine pensat:
N equid hiet: nequid protuberet: angulus æquis
P artibus ut coeat: nul ut deliret amissis.
S it solidum quodcunq; subest: nec inania subtus
I ndicet admotus digitis pellentibus ictus.
N on prius in dulcæm declinat lumina somnum:
O mnia quàm longi reputauerit acta diei.
Q uæ præter gressus: quid gestum in tempore, qd non:
C ur isti facti decus absuit? aut ratio illi?
Q uid mihi præteritum? cur hæc sententia sedit?
Q uam melius mutare fuit. miseratus egentem
C ur aliquem fracta persensi mente dolorem?
Q uid uolui, quod nolle bonum foret? utile honesto

67
C ur malus antetuli? num dicto, aut deniq; uultu
P erstrictus qui squam? cur me natura magis, quam
D isciplina trahit? sic dicta & facta per omnia
I ngrediens, ortoq; a' uespere cuncta reuoluens,
O ffensus prauis, dat palmam, & præmia rectis.

DE L I T E R A . Y .

L ittera Pythagoræ discrimine secta bicorni,
H umana uitæ speciem præferre uidetur.
N am uia uirtutis dextrum petit ardua callem:
D ifficilemq; aditum primum spectantibus offert:
S ed requiem præbet fessis in uertice summo.
M olle ostentat iter uia lata: sed ultima meta
P ræcipitat captos: uoluitq; per ardua saxa.
Q uisquis enim duros casus uirtutis amore
V icerit: ille sibi laudemq; decusq; parabit.
A t qui desidiam, luxumq; sequetur inertem:
D um fugit oppositos incauta mente labores:
T urpis, inopsq; simul miserabile transiget æuum?

DE AETATIBVS ANIMALIUM
EX HESIODO.

B is quinos, deciesq; nouem superexit in annos
I usta senescentum, quos implet uita uirorum.
H os nouies superat uiuendo garrula Cornix.
E t quater egreditur Cornias secula Cernuus.
A lipedem Cernuum ter uincit Coruus. at illum
M ultipliat nouies Phœnix reparabilis Ales.

Quem nos perpetuo decies praeuertimus aëo.
Nymphæ Hamadryades: quarum longissima uita est.
Hæc cohibent fines uiuacia fata animantum.
Cætera secreti nouit Deus arbiter aui.

XII LABORES HERCVLIS.

Prima Cleonæi tolerata erumna Leonis.
Proxima Lernaem ferro & face contudit Hydram.
Mox Erymantheum uis tertia perculit aprum.
Acripedis quarto tulit aurea cornua Cerui.
Stymphalidas pepulit uolucres discrimine quinto.
Threiciam sexto spoliavit Amazona balteo.
Septima in Augeæ stabulis impensa laboris.
Oetaua expulso numeratur Adorea Tauro.
In Diomedis uictoria nona quadrigis.
Geryone extincto decimam dat Iberia palmam.
Vndecimum mala Hesperidum distracta triumphū.
Cerberus extremisuprema est meta laboris.

DE IISDEM.

Compressit Nemeæ primum uirtute Leonem.
Extincta est anguis, quæ pullulat Hydra secundo.
Tertius euictus sus est erymanthius ingens.
Cornibus auratis Ceruum necat ordine quarto.
Ducit horrifono quinto stymphalidas arcu.
Abstulit Hyppolitæ sexto sua uincula uictæ.
Septimus Augeæ stabulum labor egerit undis.
Oetauo domuit magno luctamine Taurum.

T um Diomedis equos nono cum rege peremit.
 G eryonem decimo triplici cum corpore uicit.
 V ndecimo abstractus uidit noua Cerberus astra.
 P ostremo : speridum uictor tulit aurea mala.

MVSARVM INVENTA.

C armina Calliope libris Heroica mandat.
 C lid' gesta canens transactis tempora reddit.
 D ulcaloquis calamos Euterpe flatibus urget.
 M elpomene tragico proclamat mæsta boatu.
 T erpsichore affectus atharis mouet: imperat: auget.
 P lectra gerens Erato saltat pede carmine, uultu.
 S ignat cuncta manu, loquitur Polyhymnia gestu.
 V ranie Cæli motus scrutatur, & astra.
 C omica lasciuo gaudet sermone Thalia.
 M entis Apollineæ uis has mouet undiq; Musas.
 I n medio residens complectitur omnia Phæbus.

DIES NATALIS.

C larus inoffenso procedat lumine Titan:
 L ætificusq; dies eat omnibus æthere claro.
 V osq; simul iuuenes animis, ac uoce fauentes
 C oncelebrate diem uotis felicibus alnum:
 P rosper ut is semper redeat, uatiq; quotannis
 A smenidæ referant alacres sua munera nati.

HORTVLVS.

A deste Muse maximi proles Iouis:
 L audes feracis prædicemus Hortuli.

H ortus salubres corpori præbet cibos:
 V ariosq; cultus sæpe cultori refert:
 O lus suaue, multiplex herbæ genus,
 V uas nitentes, atq; foetus arborum.
 N on defit hortis & uoluptas maxima,
 M ultiq; mista commodis iucunditas.
 A quæ strepentis nitreus lambit liquor:
 S ulcoq; ductus irrigat riuus sata.
 F lores nitescunt discolorè gramne:
 P inguntq; terram gemmeis honoribus.
 A pes susurro murmurant gratae leui:
 C um summa florum uel nouos rores legunt.
 F œcunda uitis coniuges ulmos grauat:
 T extas ue inumbrat pampinis arundines.
 O pacæ præbent arbores umbracula:
 P rohibentq; densis feruidum solem comas.
 A ues canoros garrulæ fundunt sonos:
 E t se per auras cantibus mulcent suis.
 O blectat Hortus, aduocat, pascat, tenet:
 A nimoq; maesto demit angores grauers.
 M embriis uigorem reddit: & uisum capit.
 R efert labori pleniorè gratiam:
 T ribuit colenti multiforme gaudium.

DE LIVORE.

L iuor tabificum malis uenenum,
 I ntactis uorat ossibus medullas:
 E t totum bibit artubus cruorem.
 Q uod quisquis furit: inuidetq; forti:

Vt debet, sibi pœna semper ipse est.
 Testatur gemitu graues dolores.
 Suspirat, fremit, incutitq; dentes.
 Sudat frigidus intuens, quod odit.
 Effundit mala lingua uirus atrum.
 Pallor terribilis genas colorat.
 Infelix macies renudat ossa.
 Non lux, non abus est suavis illi:
 Nec potus inuat, aut sapor lyæi:
 Nec si pocula Iuppiter propinet:
 Aut hæc porrigat, & ministret Hebe:
 Aut tradat Ganymedes ipse nectar.
 Non somnum capit: aut quiescit unquam.
 Torquet uiscera carnifex cruentus.
 Vesanos tacite mouet furores
 Intentans animo faces Erinnyes.
 Letalis, Titiiq; uultur intus,
 Qui semper lacerat, comestq; mentem.
 Viuit pectore sub dolente uulnus:
 Quod chironia nec manus leuarit,
 Nec Phœbus, sobolesue clara Phœbi.

DE FORTVNA.

O' Fortuna potens, *
 Tantum iuris atrox quæ tibi uendicæ:
 E uertisq; bonos: eligis improbos:
 Nec seruare potes uuneribus fidem.
 Fortuna immeritos auget honoribus.
 Fortuna innocuos cladibus affiat.

Iustos illa viros pauperie grauat.
Indignos eadem diuitijs beat.
Hæc aufert iuuenes: & retinet senes,
Iniusto arbitrio tempora diuidens.
Quod dignis adimit, transit ad impios.
Nec discrimen habet: rectaq; iudicat:
Inconstans, fragilis, perfida, lubrica.
Nec quos clarificat, perpetuo fouet:
Nec quos deseruit, perpetuo premit.

DE ORPHEO.

Threicius quondam uates fide creditur canora
Mouisse sensus acrium ferarum:
Atq; amnes tenuisse uagos, *
Et surda cantu concitasse saxa.
Suaui sonosq; modos testudinis arbores secuta,
Vmbra feruntur præbuisse Vati.
Sed placidis hominum dictis fera corda mitigauit:
Doctaq; uitam uoce temperauit.
Iustitiam docuit: cætu quoq; congregauit uno:
Moresq; agrestes expoliuit Orpheus.

DE VENERE ET VINO.

Nec Veneris, nec tu Vini tenearis amore.
Vno nanq; modo Vina, Venusq; nocent.
Vt Venus enervat vires: sic copia Bacchi:
Et tentat gressus: debilitatq; pedes.
Multos cæcus amor cogit secreta fateri.
Arcanum demens detegit ebrietas.
Bellum sepe parit ferus exitiale Cupido.

Sæpe manus itidem Bacchus ad arma uocat.
Perdidit horrendo Troiam Venus improba bello:
 At Lapithas bello perdis Iacche graui.
Deniq; cum mentes hominum furiauit uterq;
 Et pudor, & probitas, & metus omnis abest.
Compedibus Venerem, uinclis constringe Lyæum:
 Ne te muneribus lædat uterq; suis.
Vina sitim sedens: natis Venus alma creandis
 seruiat. hos finis transilisse nocet.

DE CANTU SIRENUM.

Sirenes uarios cantus, Acheloia proles,
 Et solita miseros ore cære modos.
Illarum uoces, illarum musa mouebat
 Omnia, quæ Thymele carmina dulcis amat:
Quod tuba, quod litui, quod cornua rauca queruntur:
 Quodq; foraminibus tibia mille sonat:
Quodq; leues calami, quod suauis cantat Aëdon:
 Quod lyra, quod citharæ, quod moribundus olor.
Illectos nautas dulci modulamine uocis,
 Mergabant auidæ fluctibus Ionijs.
Sanguine Sisyphio generatus magnus Ulysses
 Hac tutos sola præstitit arte suos.
Illeuit æra sociorum callidus aureis:
 Atq; suas uinclis præbuit ipse manus.
Transiluit scopulos, & inhospita littora classis.
 Illæ præcipites desiluere freta.
Sic blandas uocisq; notas, & carmina uicât.
 Sic tandem exitio monstra canora dedit.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page.

P
R
A
P
T
A
C
T
A
Q
I
I
I
E
M
V
T
M
C

71
ARGVMENTA IN BVCOLICA,
GEORGICA, ET AENEIDA
VIRGILII.

- P**astorum musam vario certamine promit.
Ruris item docilis culturam carmine monstrat.
Arboribus uitem, prolem quoq; iungit oliuae.
Pastorumq; Palen, & curam tradit equorum.
Tunc apium seriemq; & mellis dona recenset.
Aeneas profugus intrat Carthaginis oras.
Conuiuis series narratur troica belli.
Tertius at complet narrantis in ordine gesta.
Ardet amans Dido fatum sortita supremum.
Quintus habet tumuli uaria spectacula patris.
Infernos Ditis manens, & regna pererrat.
In Latium Aeneas Italas simul intrat in oras.
Intonat hinc bellum tecti de culmine Turnus.
Euryalum, & Nisum deflet cum matre iuuentus.
Mezeri interitus canitur, post funera Lausi.
Vltaq; dehinc fertur telo mactata Camilla.
Turni uita fugit infernas maesta sub umbras.

MODESTINI IVRISCONSULTI
ARGVMENTA IN IIII
GEORGICON LIBROS.

IN PRIMVM.

*Quid faciat letas segetes: quæ sydera seruet
Agricola: ut facilem terram profandat aratri:*

S emina quo iacienda modo: cultusq; locorum
E docuit: messes magno olim favore reddi.

IN SECVNDVM.

H actenus aruorum cultus, & sydera cœli.
P ampineas canit inde comas, collectisq; uirentis,
D escriptasq; locas uites, & dona Lyæi,
A tq; oleæ ramos pomorum ex ordine lectos.

IN TERTIVM.

T eq; Pales, & te Pastor memorande per orbem,
E t pecorum cultus, & gramme pascua lata,
Q uers habitent armenta locas, stabulentur & agni,
O mnia diuino monstrauit carmine Vates.

IN QVARTVM.

P rotinus aërij mellis redolentia regna,
H yblæas & apes, alueorum & cerea tecta,
Q uiq; apibus flores, examina quæq; legenda,
I ndicat: humentisq; fauos, cœlestia dona.

ARGVMENTA IN XII AENEI-
DOS LIBROS.

A eneas primo Libyes appellitur oris.
F uner a Dardaniæ narrat, fletusq; secundus.
T ertius errores canit, amissumq; parentem.
V ritur in Quarto Dido, flammæq; fatetur.
Q uintus habet ludos, & classem corripit ignis.
Q uæruntur Sexto manes, & tartara Ditis.

72
S eptimus Aeneam reddit fatalibus aruis.
P reparat octavo bellum, quos mittat in hostes:
N onus habet pugnas, nec adest Dux ipse tumultu.
O ccidit Aeneae Decimo Mezentius ira.
V ndecimo uicta est non æquo Marte Camilla.
D uodecimo Turnus diuinis occidit armis.

ALIA ARGUMENTA IN
EOSDEM.

IN PRIMVM.

A eolus immittit uentos Iunone precante:
T roianosq; uagos libycas expellit in oras.
S olatur Venerem dictis pater ipse dolentem.
A eneam recipit pulchra Carthagine Dido.
C ui Venus Aescanij sub imagine mittit amorem.

IN SECVNDVM.

C ogatur Aeneas bellorum exponere casus,
G raiorumq; dolos, & equum, fraudemq; Sinonis,
E xasamq; urbem, Priamiq; miserrima fata.
V t'q; patrem impositum forti ceruice per ignes
E xtulerit: caramq; amiserit ipse Creusam.

IN TERTIVM.

P ost casum Troiae fabricata classe superstes
V ela dat Aeneas: urbemq; in littore Thracum,
M ox aliam pulsus Cretæis condidit oris.
C edit & hinc: Helenumq; uidet: præceptaq; discit:

Et cæcum Cyclopa fugit: sepelitq; parentem.

IN QVARTVM.

Ardet amore graui Dido: soror Annaq; suadet
Nubere. iunguntur nimbo cogente sub anuro.
Incusat precibus patrem contemptus Hiarbas.
Nauigat Aeneas iussu Iouis. illa dolore
Impatiens, & amore, necem sibi protinus infert.

IN QVINTVM.

In siculas iterum terras fortuna reducit
Aeneam: tumuloq; patris persoluit honorem.
Tum cogit nauis incendere Troadas Iris.
Troes ibi linqunt socios. Venus anxia placat
Neptunum somnus Palinurum mergit in undas.

IN SEXTVM.

Sacratam Phæbo Cumarum fertur in urbem
Rex Phrygius: uatisq; petit responsa Sibyllæ.
Misenum sepelit post hæc adit infera regna:
Congressusq; patri disat genus omne suorum:
Quoq; modo casus ualeat superare futuros.

IN SEPTIMVM.

Tandem deueniunt Laurentia Troes in arua:
Et pace accepta læti noua mœnia condunt.
Nocte satam Iuno furiam euocat. illa Latinos
Inter & Aeneadas bellum ferit: & aet arma.
Protinus auxilijs terra instruit Itala Turnum.

Vidit ut

IN OCTAVVM.

73

V idit ut Aeneas summa ui bella parari:
 A radas, Euandrumq; senem sibi foedere iungit:
 D ardanioq; duci sociatur Hetruria tota.
 A rma petit genitrix: dat Mulaber: in clypeoq;
 R es pingit latias, & fortia facta nepotum.

IN NONVM.

A d Turnum propere Iunonia mittitur Iris:
 I nstigatq; animos. acies mouet ille: Phrygasq;
 O bsidet. in nymphas uersa est Aeneia classis.
 E uryalus, Nisusq; luunt nece praelia noctis.
 V i Turnus potitur castris: mox pellitur inde.

IN DECIMVM.

P lacat & uxoris dictis, & iurgia natae
 I uppiter. auxilijs instructus Troius heros
 A duenit: occurrunt Rutuli: atq; in littore pugnant.
 O cidit a Turno Pallas: uictorq; superbus
 A enea eripitur. Mezentius interit acer.

IN VNDECIMVM.

O cisis proprium pars utraq; reddit honorem.
 S upplicibus Calydone satus negat arma Latinis.
 C um Drance alterno iurgat certamine Turnus.
 A eneus equitem praemittit: & obuia uirgo
 E xapit: extincta Rutuli dant terga, Camilla.

k

IN DVODECIMVM:

*T*roianis, Rutulique placet coniungere foedus.
*I*d Rutuli rumpunt. nato Venus alma medetur
*D*ictamo: Rutulique luunt periuria uicti.
*C*ogitur Aeneae Dauni concurrere proles.
*P*allantea necem misero dant cingula Turne.

ALIA IN EOSDEM ARGVMENTA
MODESTINI IVRII
CONSULTI.

IN PRIMVM.

*V*ir magnus bello, nulli pietate secundus,
*A*eneas odijs Iunonis pressus iniquae,
*I*taliam quærens siculis errauit in undis.
*I*actatus tandem Libyæ peruenit ad oras:
*I*gnarusque loci fido comitatus Achate,
*I*ndicio matris regnum cognouit Elise.
*Q*uin etiam nebula septus, peruenit ad urbem:
*A*breptosque undis socios cum classe recepit.
*H*ospitioque usus Didus per cuncta benignæ,
*E*xadium Troiæ iussus narrare parabat.

IN SECVNDVM.

*C*onticuere omnes: tunc sic fortissimus heros
*F*ata recensabat Troiæ, casusque suorum,
*F*allaces Graios, simulataque dona Mineruæ,
*L*aconis penam, et laxantem claustra Sinonem,
*S*omnum, quo monitus acceperat Hectoris: atrum,

74

I am flammæ cœli, Troium, patriæq; ruinas,
E t regis Priami fatum miserabile semper:
I mpositumq; patrem collo, dextraq; prehensum
A scanium, frustra à tergo comitante Creusa:
E reptam hanc fato, socios in monte repertos.

I N T E R T I V M.

P ost euersa Phrygum regna, ut fugæ cœpta moueri:
V tq; sit in Tracem primo deuectus: ibiq;
M ænia condiderit Polydori cæde piata:
R egis & hospitium, ut Phœbi responsa canebant:
C œptum iter in Creten, rursus noua fata reperta:
N aufragus ut fuerit strophadas compulsus ad undas.
I nde fugam, & diræ narrat præcepta Celenûs:
L iquerit utq; Helenam perceptis ordine fati:
S upplicem Achemenidē Polyphemo urgente receptû:
A missumq; patrem Drepani, atq; ut deinde quieuit.

I N Q V A R T V M.

A t regna graui Veneris iam carpitur igni.
C onsulitur soror Anna. placet succumbere amori.
F iunt sacra Deis: onerantur numina donis.
I tur uenatum: Veneris clàm fœdera iungunt:
F acti fama uolat. monitus tunc numine diuûm
A enes, classemq; fugæ, sociosq; parabat.
S ensit amans Dido: precibus conata morari.
P ostquam fata iubent, nec iam datur ulla facultas:
C onscenditq; pyram: dixitq; nouissima uerba:
E t uitam infelix multo cum sanguine fudit.

IN QVINTVM.

N auigat Aeneas: siculas defertur ad oras.
H ic manes celebrat patrios: una hospes Acestes
L udos ad tumultum faciunt: certamina ponunt.
P rodigum est cunctis ardens allapsa sagitta.
I ris animum Beroen habitu mentita senili
I ncendit nauers: subitus quas uindicat imber.
I n somnis pater Anchises quæ bella gerenda,
Q uoq; duce ad manes possit descendere, monstrat.
T ranscribit matres urbi, populumq; uolentem,
E t placidum Aeneas Palinurum quærit in undis.

IN SEXTVM.

C umas deinde uenit: fert hinc responsa sibyllæ:
M isenum sepelit. mons seruat nomen humati.
R anum etiam diuûm placato numine portat.
A t uates longæua una descendit Auernum.
A gnoscit Palinurum: et ibi solatur Elisam:
D eiphobumq; uidet lacerum crudeliter ora.
V mbrarum pœnas discit narrante sibylla.
C onuenit Anchisen penitus in ualle uirenti:
A gnoscitq; suam prolem monstrante parente.
H æc ubi percepit, graditur, sociosq; reuifit.

IN SEPTIMVM.

H ic quoq; Caietam sepelit. tum deinde profectus,
L aurentum uenit. hanc uerbis cognouit Iuli
F atalem terram. mensis en uescimur, inquit.
C entum oratores ueniam, pacemq; petentes

A d regem mittit lectos tum sorte, Latinum.
 Q ui cum pace etiam natæ connubia pactus:
 H oc forte Alecto Iunonis dissipat ira.
 C oncurrunt dictis, quamuis pia fata repugnent.
 B elli causa fuit uiolatus uulnere ceruus.
 T um gentes socia arma parant: fremit arma iuuētus.

IN OCTAVVM.

D at belli signum Laurenti Turnus ab arce.
 M ittitur & magni Venulus Diomedis ad Urbem:
 Q ui petat auxilium: & doceat, quæ causa petendi.
 A enes Diuūm monitis adit Arcada Regem
 E uandrum, Arcadia profugum noua regna petentē.
 A cipit auxilium. huic natum & socia agmina iūgit
 E uander. Pallas fatis comes ibat iniquis.
 I amq; habilis bello, & maternis lætus in armis,
 F ata q; fortunæq; ducum, casusq; suorum
 S ortitus clypeo, diuina intentus in arte est.

IN NONVM.

A tq; ea diuersa penitus dum parte geruntur:
 I unonis monitu Turnus festinat in hostem.
 T eucrorum naues Rutulis iaculantibus ignem,
 N ympharum in speciem diuino numine uersæ.
 E uryali, & Nisi coeptis fuit exitus impar.
 P ugnatur: castra Aeneadæ, uallumq; tuentur.
 A udacem Rutulum dat leto pulcher Iulus.
 F it uia ui. Turnus Bitian, & Pandaron altum
 D eicit: & totis uictor dat funera castris.
 I amq; fatigatus recipit se in castra suorum.

IN DECIMVM.

C onciliūm Diuis hominum de rebus habetur.
 I nterea Rutuli portis arcūm omnibus instant.
 A duenit Aeneas multis cum millibus heros.
 M ars uocat; & totis in pugnam uiribus itur.
 I nterimit Pallanta potens in praelia Turnus:
 C ædunturq; duces: cadit & sine nomine uulgus.
 S ubtrahitur pugnae Iunonis numine Turnus:
 A eneas perstat Mezentis cæde piata:
 E t Lausum inuicta perimit per uulnera dextra.
 M ox ultor nati Mezentius occidit ipse.

IN VNDECIMVM.

C onstituit Marti spoliūm ex hoste trophæum:
 E xanimūm q; patri natum Pallanta remittit.
 I ura sepulturae tribuit, tempus q; Latinis.
 E uander patrios affectus edit in urbe.
 C orpora caesa uirūm passim digesta cremantur.
 L egati referunt, Diomedem arma negisse.
 D rances & Turnus leges æquante Latino
 C oncurrunt dictis. Aeneas imminet urbi.
 P ugnatur. uincunt Troes: cadit iccta Camilla.
 D einde duces castris donec cessere, manantur.

IN DVODECIMVM.

T urnus iam fractis aduerso Marte Latinis,
 S emet in arma parat, pacem cupiente Latino.
 F œdus percitur, passuris omnia uictis.
 H oc Iurni Iuturna soror confundit, & ambos

*I*n pugnam populos agit ementita Camertem.
*A*eneas uolucris tardatur membra sagitta.
*A*nxia pro nato seruauit cura parentis.
*V*rbis capitur. uitam laqueo sibi finit Amata.
*A*eneas Turnum campo congressus, utrinque
*C*ircumsusa acie, uita spoliauit, & armis.

DIVERSORVM QVORVNDAM IN
 VIRGILIVM EPITAPHIA.

PALLADIVS.

*C*onditus hic ego sum, cuius modo rustica musa
 Per syluas, per rus uenit ad arma uirum.

ASCLEPIADES.

*T*ityron, ac segetes cecini Maro, & arma, uirumque.
 Mantua me genuit. Parthenope sepelit.

EVSTHENIUS.

*V*irgilius iacet hic, qui pascha uersibus edit,
 Et ruris cultus, & phrygis arma uiri.

POMPEIANVS.

*Q*ui pecudes, qui rura canit, qui praelia uates,
 In Calabria moriens, hac requiescit humo.

MAXIMIANVS.

*C*arminibus pecudes, & rus, & bella canendo,
 Nomen inextinctum Virgilius meruit.

VITALIS.

*Mantua mi patria est: nomen Maro: carmina syluae
Ruraq; cum bellis: Parthenope tumulus.*

BASILIVS.

*Qui syluas, & agros, qui praelia uersibus ornat,
Conditus hoc tumulo est ecce poëta Maro.*

ASSINTINVS.

*Pastorum uates ego sum, cui rura, ducesq;
Carmina sunt. hic me pressit acerba quies.*

VOVIANVS.

*A syluis ad agros, ab agris ad praelia uenit:
Musa Maronis adest nobilis ingenio.*

EVGENIUS.

*Bucolica expressi, & ruris praecepta colendi.
Mox cecini pugnas. mortuus hic habito.*

IULIANVS.

*Hic data Virgilio requies, qui carmine dulci
Et Pana, & segetes, & fera bella canit.*

HILASIVS.

*Pastores cecini: docui qui cultus in agris:
Praelia descripsi: contegor hoc tumulo.*

INCERTI AVTHORIS.

Pastor, arator, eques, paui, seni, super aui,

77
Capras, rus, hostes, fronde, ligone, manu.

VIRGILIVS.

*Mantua me gemit: Calabri rapuere: tenet nunc
Parthenope. cœani pascua, yura, duces.*

DE VIRGILII IMAGINE
HILASIVS.

*Subduxit morti uiuax pictura Maronem:
Et quem parca tulit, reddit imago uirum.*

IDEM.

*Lucis damna nihil tanto nocere poëta:
Quem præsentat honos carminis & pluri.*

INCERTI AVTHORIS.

*Tristia fata tui dum flet in Daphnide Flacii
Dolere Maro, fratrem Dis immortalibus æquas.*

AD AVGVSTVM CAESAREM.

INCERTI AVTHORIS.

*Temporibus letis tristamur maxime Cæsar,
Hoc uno amisso, quem gemo Virgilium.
Sed metuit relegi, si tu patiere, libellos:
In quibus Aeneam condidit ore sacro.
Roma rogat: precibus totus tibi supplicat orbis:
Ne pereant flammis tot monumenta ducum.
Atq; iterum Troiam, sed maior flamma cremabit.
Fac laudes Italùm, fac tua facta legi.*

Aeneamq; suum fac maior nuntius ornet.
Plus fati possunt Caesaris ora dei.

OCTAVII AVGVSTI.

Ergo ne supremis potuit uox improba uerbis
Tam dirum mandare nefas? ergo ibit in ignes?
Magnaq; doctiloqui morietur iussa Maronis?
Ah scelus indignum: soluetur littera diues?
Et poterunt spectare oculi? nec parcere honori
Flamma suo? dignumq; operis seruare decorem?
Noster Apollo ueta: Musae prohibete latinae.
Liber, & alma Ceres succurrite uester in armis
Miles erat, uester docilis per rura colonus.
Nam docuit, quid uer ageret: quid coheret aestas:
Quid daret autumnus: quid bruma nouissima ferret.
Arua reformauit: sociauit uitibus ulmos:
Curauit pecudes: apibus sua castra dicit.
Haec dedit, ut pereant, ipsum si dicere fas est.
Sed legum seruanda fides: suprema uoluntas
Quod mandat, fieriq; iubet, parere necesse est.
Fringatur potius legum ueneranda potestas:
Quam tot congestos noctesq; diesq; labores
Hauerit una dies: supremaq; iussa parentis
Amittant uigilasse suum. si forte furenti
Errauit in morte dolor: si lingua locuta est
Nescio quid titubante animo, non sponte, sed altis
Expugnata malis: odio langoris iniqui
Si mens caeca fuit: iterum sentire ruinas
Troia suas? iterum cogitur reddere uoces?
Ardebit misera post uulnera uulnus Elise?

H oc opus æternum ruet? & tot bella, tot enses
 I n cineres dabit hora nocens, & perfidus error?
 H uc huc Pierides nemorum per lustra loquaces
 T endite: & ardentem ignem fluminalibus undis
 M ergite: ne pereat tam clari musa poëta.
 F lammaq; uanescat. uiuat Maro clarus in orbe,
 I ngratusq; sibi. sed quod male iusserat ipse,
 S it uetuisse meum. sacer est post tempora uitæ.
 S icq; erit æternum tota resonante camœna
 C armen: & imperij diui sub nomine uiuat.
 L audetur: placeat: uiueat: relegatur: ametur.

SVLPITII CARTHAGI-
 NIENSIS.

I usserat hæc rapidis aboleri carmina flammis
 Virgilius, phrygium quæ cecinere ducem.
 T uata uetat, Varusq; simul. tu maxime Cæsar
 Non finis: & lætæ consulis historiae.
 I nfelix gemino cecidit prope Pergamon igni:
 Et penè est alio Troia cremata rogo.

INCERTI AVTHORIS
 DE VIRGILIO.

M æonium quisquis Romanus nescit Homerum:
 Me legat: & lectum credat utrunq; sibi.
 I llus immensos miratur Græcia campos.
 At minor est nobis, sed bene cultus ager.
 H ic tibi nec pastor, nec curuus decrit arator.
 Hæc Cræijs constant singula, trina mihi.

ALCINOI.

De numero uatum si quis seponat Homerum:
Proximus à primo tum Maro primus erit.
Et si post primum Maro seponatur Homerum:
Longe erit à primo, quisquis secundus erit.

Q. CATVLI.

Aufugit mi animus. credo (ut solet) ad Theotimum
Deuenit. sic est: profugium illud habet.
Quid si non interdixem ne illum fugituum
Mitteret ad si intro? se intro? sed magis eiceret?
Ibimus quæsitum. uerum, ne ipsi teneamur,
Formido. quid ago? da Venus consilium.

EIVSDEM.

Constiteram, exorientem auroram forte salutans:
Cum subito à læua Roscius exoritur.
Pace mihi liceat cælestes dicere uestra:
Mortalis uisus pulchrior esse deo.

VALERII AEDITVI.

Quid fœculam præfers Phileros? qua nul opus nobis.
Ibimus: hæc luæct pectore flamma satis.
Illam nam potis est uis fœua extinguere uenti:
Aut imber cælo candidus præcipitans.
At contra hunc ignem ueneris, nisi si Venus ipsa,
Nulla est quæ possit uis alia opprimere.

Dicere cum conor curam tibi Pamphila cordis,
 Quid mi abs te quæram: uerba labris abeunt.
Per pectus miserum manat subito mihi sudor
 si tacitus, subidus, duplo ideo pereo.

PORTII LICINII.

Custodes onium uidere propaginis ignem.
 Quæritis ignem? ite huc. quæritis? ignis homo est.
Si digito attigero: incendam syluam simul omnem.
 Omne pecus flamma est, omnia quæ uideo.

C. IULII CAESARIS.

Thrax puer astricto glacie dum ludit in Hebro:
 Pondere concretas frigore rupit aquas.
Dumq; imæ partes rapido traherentur ab amne:
 Abscidit tenerum lubrica testa caput.
Orba quod inuentum mater dum conderet urna:
 Hoc peperit flammis, cætera, dixit, aquis.

P. OVIDII NASONIS.

Cum foderet ferro castum Lucretia pectus:
 Sanguinis & torrens egrederetur: ait.
Testatur cunctis me non uiolasse pudorem,
 Ante uirum sanguis, spiritus ante deos.

INCERTI AVTHORIS DE
NARCISO.

Hic est ille, suis nimium qui credidit undis:

*Narcisus uero dignus amore puer.
Cernis ab irriguo repetentem gramine ripam.
Ut per quas perijt, crescere possit aquas.*

ACTII SYNCERI.

*Traetabat clypeum Marti placitura Dione:
Sænaq; fœminea sumpserat arma manu.
Pone dea, exclamat petulanti uoce Priapus:
Pone: decent istas hæc magis arma manus.*

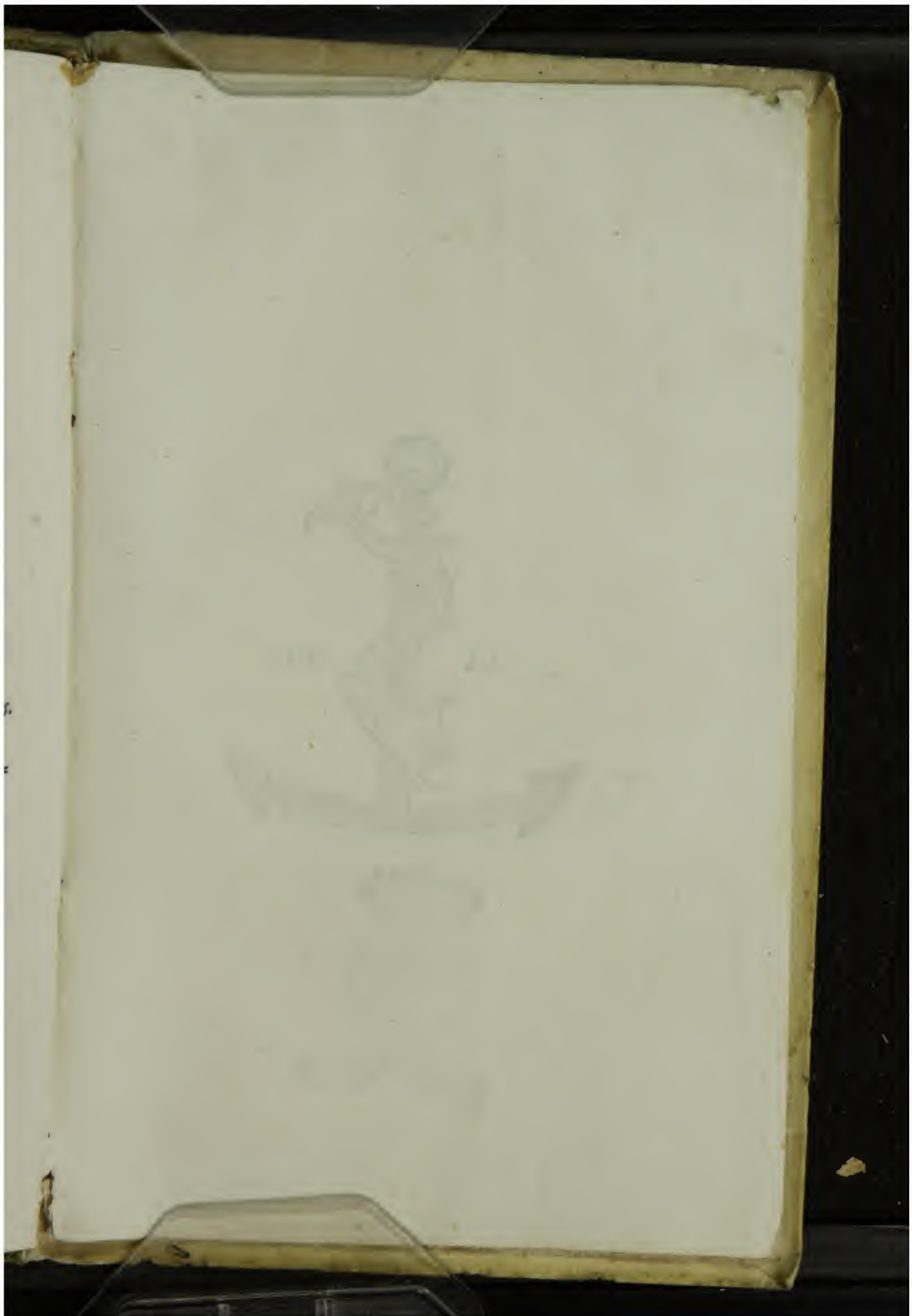
EIVSDEM.

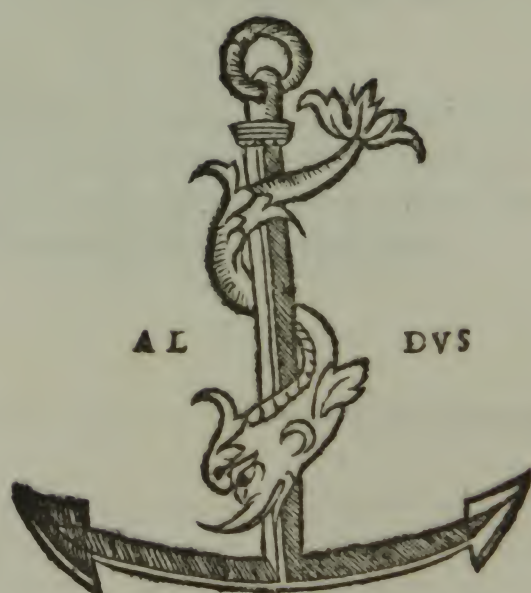
*Dum Venus armatum complectitur obuia Martem:
Distrinxit teneram fibula adunca manu.
Sensit, & ante Iouem ridens ait æmula Pallas.
Bella iterum gessit cum Diomede soror.*

a b c d e f g h i k. Omnes sunt quaterniones.

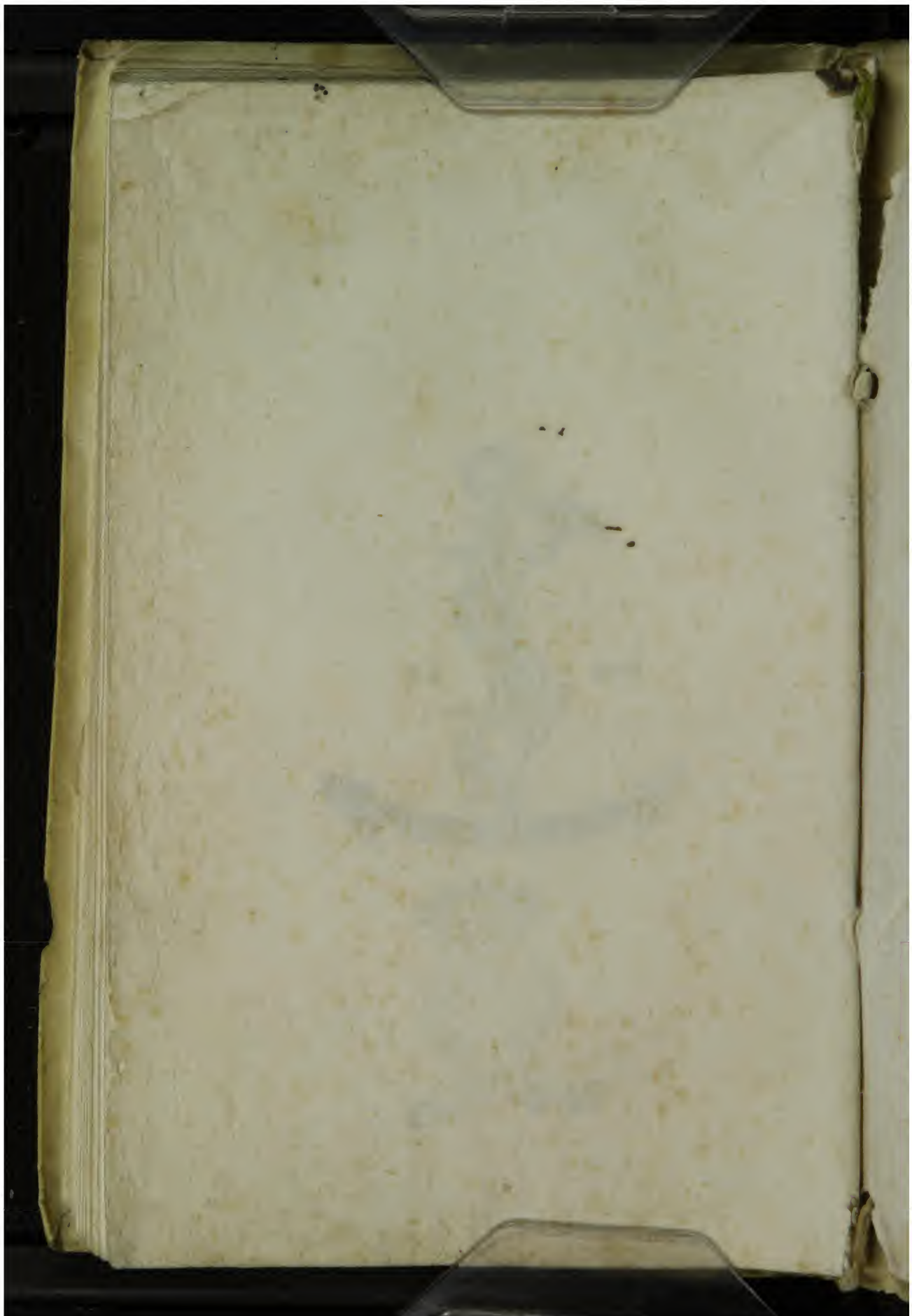
VENETIIS, IN AEDIBVS HAEREDVM ALDI, ET ANDREAE SOCI, MENSE MARTIO, M. D. XXXIIII.

5818182









134
21

Piff. et

~~220~~
2210